

IZ NAŠIH ENOT

Usposabljanje izvidniškega bataljona

AKTUALNO

**Praznik
vojaškega letalstva**

Marko Pišlar

SLOVENSKA VOJSKA OSTAJA ZANIMIV DELODAJALEC

Popolnjevanje kadra za Slovensko vojsko ter posodobitev vojaške opreme in tehnike sta glavna projekta obrambnega ministrstva. Za doseg teh dveh ciljev je ministrstvo v zadnjih letih poleg poviševanja obrambnih izdatkov vsa prizadevanja vlagalo v intenzivno promocijo vojaškega poklica ter možnosti zaposlovanja in drugih oblik sodelovanja s Slovensko vojsko. Skupni cilj je, da poklic vojaka Slovenske vojske v družbi postane še bolj privlačen in spoštovan, saj lahko mladim ponudi številne priložnosti za poklicno pot. Lani so v Slovenski vojski zaposlili 345 novih pripadnikov, kar je 21 več kot predlani, ko so prvič po letu 2010 imeli kar 324 novih zaposlitev, uspešni pa so bili tudi pri sklepanju pogodb za delo v pogodbeni rezervi. Povečalo se je tudi število udeležencev na prostovoljnem služenju vojaškega roka. Da Slovenska vojska še vedno velja za dobrega in zaupanja vrednega delodajalca, dokazujeta povečano zanimanje za podelitev štipendij in opravljanje obvezne prakse pri izobraževanju mladih na različnih stopnjah izobraževanja ter rekordna udeležba mladih na poletnih in zimskih vojaških taborih. Prav tabori so zelo učinkovita oblika promocije vojaškega poklica, saj mladim na izviren, prijazen in zanimiv način prikažejo raznovrstnost dela v Slovenski vojski.

Foto Zvone Vrankar

4
SLOVENSKO VOJAŠKO LETALSTVO PRAZNOVALO SVOJ DAN

Na letališču v Cerkljah ob Krki slovesno ob dnevu vojaškega letalstva

18
URADNO PREVZETA NAMENSKA VOZILA

Predaja posebnih vozil in opreme za primere naravnih in drugih nesreč

40
TRADICIJA, TOVARIŠTVO IN PREIZKUS ZMOGLJIVOSTI

Vojaki, policisti in pripadniki Civilne zaščite tekmovali na Pokljuki

6

VESELI ME, DA JE PRITOK KADRA VSAKO LETO VEDNO VEČJI

Pogovor s poveljnikom 15. brigade polkovnikom Janezom Gaubetom

20

HIPERBARIČNA KOMORA NA RAZPOLAGO TUDI ZA CIVILNE PACIENTE

Hiperbarična komora Slovenske vojske v uporabi v Valdoltri

42

PRILOŽNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE IN KARIERO V SLOVENSKI VOJSKI

Predstavitve vojaškega poklica na sejmu Informativa

14
10. IZVIDNIŠKI BATALJON VZPOSTAVLJA SREDNJE IZVIDNIŠTVO

Usposabljanje pripadnikov 10. izvidniškega bataljona

31
USPOSABLJANJE PILOTOV NA NAJSODOBNEJŠIH SIMULATORJIH

Prevzem najodobnejših simulatorjev za letala in helikopterje Slovenske vojske

SLOVENSKO VOJAŠKO LETALSTVO PRAZNOVALO SVOJ DAN

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

V torek, 14. januarja, je v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki potekala tradicionalna slovesnost ob dnevu vojaškega letalstva, ki ga Slovenska vojska zaznamuje 12. januarja. Pripadnice in pripadniki 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe so se ob tej priložnosti zbrali v slovesnem postroju. Slovesnosti sta se udeležila tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec ter poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik, ki je zbrane tudi nagovoril.

Slovensko vojaško letalstvo je sestavni del Slovenske vojske in ima pomembno vlogo pri zračni obrambi, logistični podpori, iskalno-reševalnih operacijah ter sodelovanju v mednarodnih misijah in na vajah. Njegovi začetki segajo v leto 1918, ko sta bili ustanovljeni ljubljanska in mariborska stotnija, prvi pomemben mejnik pa se je zgodil 12. januarja 1919, ko sta pripadnika ljubljanske stotnije opravila izvidniški polet na Koroško. V spomin na ta dogodek vsako leto praznujemo dan vojaškega letalstva. Od osamosvojitve Slovenije leta 1991 je vojaško letalstvo doživelo pomembne spremembe, zlasti pri modernizaciji in vključevanju v mednarodna zavezništva. Herojski prelet helikopterja Gazela, ki sta ga izvedla major Jože Kalan in praporščak Bogomir Šuštar 28. junija 1991, pa ostaja simbol začetka vojaškega letalstva v samostojni Sloveniji.

PREOBLIKOVANJE V BRIGADO VOJAŠKEGA LETALSTVA IN ZRAČNE OBRAMBE
Osrednji govorec na slovesnosti polkovnik Janez Gaube, poveljnik 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe, je izpostavil pomemben korak

v razvoju vojaškega letalstva. Preoblikovanje iz polka v brigado, ki vključuje tudi 9. bataljon zračne obrambe, simbolizira okrepljeno zavezanost k obrambi domovine. Poveljnik Gaube je poudaril bogato tradicijo letalstva, njegove glavne mejnike ter pomembne naloge. Med izpostavljenimi dosežki iz leta 2024 je bilo 682 intervencij, pri katerih so prepeljali 665 oseb in odvrkli skoraj milijon litrov vode pri gašenju požarov. Letalstvo je zavezano tudi dolgoročnemu sodelovanju z Agencijo Republike Slovenije za okolje in z zavodom Slovenija-transplant. Med novimi pridobitvami velja izpostaviti drugo letalo C-27J Spartan in napredne simulatorje za usposabljanje, kar utruje pripravljenost ter hkrati spodbuja mlade k vključitvi v Slovensko vojsko. Zbrane je kot slavnostni govornik pozdravil poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik. Ob dnevu vojaškega letalstva je izpostavil njegove dosežke in profesionalizem ter pohvalil vlogo letalcev doma in v tujini. Pripadnicam in

Polkovnik Gaube je letalska krilca podelil trem novim pilotom.

Postroj pripadnikov ob dnevu vojaškega letalstva

pripadnikom je iskreno čestital za dosedanje uspehe, hkrati pa ostaja optimističen, da se bodo uspešno spoprijeli tudi z vsemi prihodnjimi izzivi. Slovensko vojaško letalstvo ostaja nepogrešljiv del nacionalne varnosti in humanitarnih prizadevanj. Preoblikovanje v brigado, modernizacija flote in posodobitev letališke infrastrukture ter pridobivanje novih kadrov so koraki, ki zagotavljajo, da bo slovensko vojaško letalstvo tudi v prihodnje imelo osrednjo vlogo pri varovanju slovenskega zračnega prostora, reševanju življenj in sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah.

PODELITEV PRIZNANJ IN DOSEŽKI POSAMEZNIKOV

Posebna pozornost je bila tudi tokrat namenjena novim pilotom Slovenske vojske, ki so leta 2024 pridobili ustrezne licence letalskega osebja. Letalska krilca so ob tej priložnosti prejeli Igor Primc, David Savič in Peter Avguštin, priznanja pa jim je podelil polkovnik Janez Gaube. Ta dosežek odraža stalna prizadevanja vojaškega letalstva za izobraževanje in usposabljanje kadrov. Na slovesnosti so podelili tudi priznanja. Med prejemniki so bili poleg Revije Slovenska vojska še Območno združenje veteranov vojne za Slovenije Krško, Kontrola zračnega prometa Republike Hrvaške in Mirjana Bauer z Uprave za obrambo Novo mesto. Zahvalo poveljnika pa je prejel Smiljan Kramberger, obratovalec na Letališču Edvarda Rusjana v Mariboru. V imenu Revije Slovenska vojska je priznanje na slovesnosti prevzel urednik Marko Pišlar. Člani uredništva se za podeljeno bronasto medaljo in izkazano zaupanje zahvaljujemo 15. brigadi vojaškega letalstva in zračne obrambe, ki je prepoznala delo naše revije. Veselimo se nadaljnega sodelovanja ter skupnega ustvarjanja zgodb slovenskih vojaških letalcev, kar nam je v veliko čast in zadovoljstvo.

VESELI ME, DA JE PRITOK KADRA VSAKO LETO VEČJI

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Slovenska vojska je maja lani v okviru preoblikovanja strukture in organiziranosti vzpostavila 15. brigado vojaškega letalstva in zračne obrambe. Brigada je nastala s preoblikovanjem dotedanjega 15. polka vojaškega letalstva ter z vzpostavitvijo in vključitvijo 9. bataljona zračne obrambe v njeno strukturo. 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe, ki skrbi za nadzor, varovanje in zaščito zračnega prostora nad Slovenijo, zagotavlja zračno podporo enotam Slovenske vojske ter dejavno sodeluje v sistemu za zaščito in reševanje, se intenzivno posodablja. Več o tem in prihodnjih izzivih enote pa v pogovoru s poveljnikom brigade polkovnikom Janezom Gaubetom.

❓ KAKŠNI SO BILI RAZLOGI ZA PREOBLIKOVANJE ENOTE?

Podlago za preoblikovanje so predstavljali novi Zakon o financiranju Slovenske vojske ter podpisane pogodbe za nakup nove letalske tehnike in opreme. V enoti smo že prejeli dve novi transportni letali, v prihodnjih letih pa pričakujemo še nov sistem zračne obrambe srednjega dosega, večnamenske helikopterje ter drugo tehniko in opremo za operativno delovanje vojaškega letališča v Cerkljah ob Krki. Zaradi preoblikovanja imamo tudi nekatere nove obveznosti, ki jih bomo pripadniki 15. brigade uspešno izpolnili v letih 2025 in 2026.

❓ OB PREOBLIKOVANJU JE BIL V SESTAVO BRIGADE ZNOVA VKLJUČEN 9. BATALJON ZRAČNE OBRAMBE. KAKO POTEKAJO POPOLNJEVANJE BATALJONA IN SPECIALISTIČNA USPOSABLJANJA KADRA ZA DELO NA NOVIH SISTEMIH?

Obe lahki raketni bateriji, ki sta prej delovali v sestavi pehotnih brigad, sta se s preoblikovanjem združili v 9. bataljon zračne obrambe. Slovenija bo zračno obrambo v prihodnje okrepila z dvema novima baterijama sistema zračne obrambe srednjega dosega IRIS-T. Potreba po specialističnem kadru v enoti je velika. Že pred preoblikovanjem enote smo se v nekdanjem 15. polku pripravljali na izvedbo osnovnega vojaškega izobraževanja in usposabljanja za delo z novimi sistemi zračne obrambe, ki jih bomo prejeli. Naš cilj je, da vzpostavimo izšolano in pripravljeno enoto, ki bo sposobna sprejeti novo tehniko ter jo skladno z navodili v prihodnjih letih tudi uvesti v operativno uporabo. Tega ne bomo počeli sami, temveč v sodelovanju z zavezniki, ki imajo več izkušenj s postopki uvedbe takih sistemov. Sodelovali bomo predvsem s proizvajalko, Zvezno republiko Nemčijo, in njenimi oboroženimi silami ter partnerskimi državami, ki že uporabljajo to orožje. Zavedamo se, da je pred uvedbo sistema v uporabo treba izvesti tudi bojno streljanje, kar bomo naredili skupaj z zavezniki. Naš namen je sodelovati in si porazdeliti stroške. Deveti bataljon naj bi deloval na dveh lokacijah. Prva baterija bo nastanjena na Vrhniki, druga pa v Cerkljah ob Krki, vendar to še ni dokončno odločeno. Razmestitev enote bo odvisna od več dejavnikov,

kot so varnostne razmere v Sloveniji in širše ter določitev prednostnih subjektov kritične infrastrukture. Deveti bataljon zračne obrambe je eden izmed ciljev zmogljivosti Slovenske vojske, zato je velika pozornost namenjena popolnjenju te enote s kadrom. Ne smemo pozabiti, da gre za visoko strokovno specialistično usposobljeno enoto.

❓ KDAJ BODO SISTEMI DOBAVLJENI IN KAKO BO POTEKALO UVAJANJE V OPERATIVNO UPORABO?

Leta 2026 pričakujemo nakup prve baterije sistema IRIS-T, drugo pa naj bi kupili med letoma 2027 in 2028. Že zdaj se pripravljamo na sprejem novih sistemov in začetek postopka njihove uvedbe v operativno uporabo. Vse aktivnosti so usmerjene v to, da bi bila enota čim bolj pripravljena na sprejem nove tehnike. V brigadi smo na Direktorat za logistiko že poslali uporabniške zahteve glede gradnje prostorov za skladiščenje in vzdrževanje ter druge varnostne zahteve. Specialistični kader se usposablja v Nemčiji, programi in načrti usposabljanja so tudi pripravljene, saj želimo do prihoda prve baterije teoretično usposobiti specialistični kader. Po prihodu tehnike bomo začeli izvajati intenzivna usposabljanja na sistemu. Načrtujemo, da bo prva baterija do konca leta 2027 uvedena v operativno uporabo.

❓ VOJAŠKO LETALSTVO SLOVENSKE VOJSKE SE INTENZIVNO POSODABLJA. PREDLANI STE PREJELI PRVO NOVO TRANSPORTNO LETALO C-27J SPARTAN. KONEC LANSKEGA LETA STE DOČAKALI ŠE PRIHOD DRUGEGA. KATERE NALOGE STE ŽE OPRAVILI S PRVIM LETALOM IN KAKŠNI BODO POSTOPKI, DA BO LAHKO TUDI DRUGO LETALO ZAČELO IZVAJATI OPERATIVNE NALOGE? Prvo letalo C-27J Spartan je delno uvedeno v operativno uporabo. Začetne

Pogovor s poveljnikom 15. brigade

polkovnikom JANEZOM GAUBETOM

operativne zmogljivosti bo letalo doseglo konec leta 2025, končne pa takrat, ko bodo posadke in spremljevalne ekipe usposobljene za delovanje na vseh modulih letala, vključno z gašenjem požarov, medicinsko evakuacijo ter odmetavanjem tovora in padalcev. Lani smo z letalom izvedli številne zračne prevoze ljudi in tovora ter zagotovili podporo našim kontingentom, ki delujejo v mednarodnih operacijah in na misijah. Pri tem smo preverjali celoten postopek, od priprave tovora, natovarjanja, pritrditve do dostave na ciljno lokacijo. Prav tako smo ocenili zmogljivosti za prevoz civilnih in vojaških vozil. Prvo letalo je bilo za posamezne naloge delno uvedeno v operativno uporabo. Lani smo z njim naleteli nekaj več kot 200 ur, kar vključuje usposabljanje, preverjanje posadk in izvedbo nalog. Trenutno je prvo letalo na rednem letnem pregledu pri proizvajalcu v Italiji, od koder se bo vrnilo konec februarja. Postopek uvajanja drugega letala v operativno uporabo bo enak, saj gre za isti tip letala z enako opremo. Zdaj ga bomo registrirali, zavarovali in začeli usposabljevati nove posadke za doseg končnih operativnih zmogljivosti. Kader za popolnjenje posadk črpamo iz 152. letalske eskadrilije. Na začetku bomo imeli za delo na letalih izurjeni po dve posadki. Za prvo jih že imamo, za drugo pa bomo kader še usposobili, saj bo marca v Italijo na osnovno izobraževanje napotena nova skupina pripadnikov. Ko bomo dosegli končne operativne zmogljivosti, bomo imeli v enoti dve usposobljeni posadki ter po dva skrbnika tovora in dva tehnika na letalo. Postopoma bomo število posadk povečevali, saj normativi predvidevajo tri do štiri posadke na letalo, kar bo omogočalo nemoteno opravljanje vseh nalog s predvidenimi moduli. Letos bomo poleg prevoza ljudi in tovora podpirali tudi usposabljanje posadke za uporabo medicinskega modula, ki ga bo zagotavljala in upravljala Vojaška zdravstvena enota.

❓ SLOVENIJA BO KUPILA TUDI NOVE VEČNAMENSKE HELIKOPTERJE. SAJ SE STARIM IZTEKA ŽIVLJENJSKA DOBA, VISOKI PA SO TUDI STROŠKI NJIHOVEGA VZDRŽEVANJA. KDAJ PRIČAKUJEMO PRIHOD NOVIH?

Slovenska vojska se odloča o nakupu nove tehnike na podlagi načela dvonamenske rabe. Ne smemo pozabiti, da so

naši helikopterji Bell-412 v povprečju stari trideset let. V tem obdobju smo opravili manjšo nadgradnjo elektronike in radijskih postaj, drugih posodobitev pa ni bilo. V prihodnje pričakujemo oteženo dobavo rezervnih delov za te helikopterje. Zahteve za opravljanje operativnih nalog se spreminjajo, prav tako pogoji letenja v zračnem prostoru. Drugačno opremljenost helikopterjev je treba zagotoviti tudi v skladu s civilnimi predpisi in Nato-vimi standardi, zato je bila obnova flote nujna. Prvi novi večnamenski helikopter bomo v enoti prejeli predvidoma v začetku leta 2026, nato pa še pet do konca leta. Dodatnih šest helikopterjev bo dobavljenih med letoma 2027 in 2029. To ne pomeni, da starih helikopterjev, dokler bodo na voljo rezervni deli, ne bomo več uporabljali, saj so se izkazali v svoji kategoriji, kar dokazujejo uspešno opravljene naloge v zadnjih treh desetletjih. Zato bi jih bilo škoda kar odpisati. Da bi nove helikopterje uvedli v operativno uporabo, moramo stare ves čas ohranjati plovne, saj se naše naloge in obveznosti do enot Slovenske vojske ter sistema zaščite in reševanja ne bodo zmanjšale med uvajanjem nove tehnike.

❓ V ENOTI VELIKO VLAGATE TUDI V OBNOVO LETALIŠKE INFRASTRUKTURE. DO ZDAJ NAJVEČJI PROJEKT JE BILA CELOVITA OBNOVA VZLETNO-PRISTAJALNE STEZE NA LETALIŠČU V CERKLJAH OB KRKI. NAJBRŽ PA ŽE PRIPRAVLJATE VSE POTREBNO ZA GRADNJO NOVIH OBJEKTOV ZA HANGARIRANJE. KATERE SO ŠE DRUGE INVESTICIJE?

S celovito obnovo glavne letališke vzletno-pristajalne steze in gradnjo treh novih platform, in sicer zahodne, središčne in razširjene povezovalne, smo opravili veliko delo. Gradbena dela bodo končana še ta mesec. Poleg tega je bila zgrajena tudi nova platforma za postavitve hangarja za prvo letalo Spartan, šotorska konstrukcija pa se postavlja. Pričakujemo, da bo prvo letalo do konca prihodnjega meseca že nastanjeno v novem šotoru. Letos nas čakajo še gradnja platforme in postavitve drugega šotorskega objekta za drugo letalo C-27J Spartan ter pripravljala dela za vgradnjo sistema za zaviranje letal v sili. Prav tako bomo nadaljevali obnovo skladišča za hranjenje goriva. Treba bo zgraditi tudi hangarje za nove helikopterje, saj tako občutljivi sistemi ne smejo biti izpostavljeni različnim vremenskim vplivom. Na letališču nas čaka tudi veliko manjših projektov. Vse novozgrajene objekte bomo letos preverili v realističnih razmerah, saj bomo spomladi na letališču gostili in oskrbovali letala zavezniških vojsk, vključno s prestrezniki F-16 in letalom za prečrpavanje goriva v zraku. Konec junija bomo tudi nosilci izvedbe mednarodne vojaške vaje Jadranski udar, s katero bomo preverili delovanje 15. brigade kot celote.

❓ ALI ŽE POTEKAJO PRIPRAVE NA TO MEDNARODNO VADBENO AKTIVNOST IN NA KATERIH LOKACIJAH BO VAJA POTEKALA?

Začetno načrtovalno konferenco za vajo smo že izvedli. Nanjo smo povabili vse sodelujoče subjekte iz tujine in Slovenije. Letos je koncept vaje spremenjen, saj bo potekala v drugi polovici junija in bo trajala dva tedna. S prvo spremembo smo se prilagodili zahtevam našega šolskega sistema, da s svojimi dejavnostmi čim manj motimo potek splošne mature na nekaterih lokacijah v Sloveniji. Druga sprememba pa je povezana z zmanjšanjem obremenitve zračnega prostora in okolja, kjer bodo potekale aktivnosti. Lokacije letošnje vaje bodo približno enake kot na zadnji vaji. Vaja Jadranski udar pa bo zaradi svoje zahtevnosti in obsežnosti odslej potekala vsako drugo leto.

❓ KADRI SO V SLOVENSKI VOJSKI ZELO POMEMBNO IN OBČUTLJIVO PODROČJE. KAKO JE S KADROVSKO STRUKTURO BRIGADE DANES IN KAKO POTEKA POPOLNJEVANJE S PILOTI, TEHNIČNIM KADROM IN OSEBJEM ZA PODPORO DELOVANJU LETALIŠČA?

V obdobju finančne krize med letoma 2008 in 2018, ko je veljal moratorij za zaposlovanje, nismo zaposlili niti enega pilota ali tehnika letalca. Po odpravi prepovedi zaposlovanja pa smo v enoti začeli intenzivno promovirati

Vaja Jadranski udar bo zaradi svoje zahtevnosti in obsežnosti odslej potekala vsako drugo leto.

vse poklice. Leta 2019 smo tako pridobili 43 novih kandidatov, in sicer 29 kandidatov za pilota helikopterja in 14 kandidatov za pilota letala. Ti kandidati so danes v različnih fazah usposabljanja, od študija prvega letnika smeri letalstvo na Fakulteti za strojništvo do šolanja na Šoli za častnike. Kar zadeva letalskotehnični kader, trenutno v izobraževalnem procesu sodeluje 26 letalskih tehnikov in tehnikov letalcev. Usposabljanje za ta profil v 15. brigadi traja od tri do pet let. Tehnik za pridobitev dovoljenja za samostojno delo po zakonodaji potrebuje tri leta praktičnega dela pod mentorstvom. Po petih letih pa lahko začne samostojno opravljati naloge. Piloti morajo po končani častniški šoli pridobiti licence na Javni agenciji za civilno letalstvo. Šele nato v enoti nadaljujejo šolanje za instrumentalno in nočno letenje. Tako mora operativni pilot v enoti opraviti skoraj petletno šolanje. Pri osebju letalskih služb je postopek usposabljanja krajši, vendar v večini primerov traja najmanj eno leto, pri nekaterih profilih pa je treba pod mentorstvom delati še dodatno leto. Fluktuacija kadra v 15. brigadi, podobno kot v vseh enotah Slovenske vojske, ostaja velika. Veseli me, da je pritok kadra vsako leto večji, da številčno rastemo in da imamo končno vzpostavljen sistem, da se lahko naši upokojeni pripadniki v enoto vrnejo kot pogodbeni rezervisti Slovenske vojske. Tako lahko na nove kandidate prenesejo veliko dragocenega znanja in izkušenj. Interes za vključitev v rezervno sestavo je velik. Izmed 19 pripadnikov, ki so se upokojili lani, jih je več kot polovica izrazila željo za delo pogodbenega rezervista v 15. brigadi. Nova tehnika in oprema pa k nam pritegneta tudi mlade. Da smo med tistimi enotami Slovenske vojske, ki beležijo največje zanimanje dijakov in študentov, kaže dejstvo, da imamo trenutno na praksi kar devet dijakov – enega v 107. letalski bazi in osem v 153. letalskotehnični eskadrilji.

❓ VOJAŠKO LETALSTVO SLOVENSKE VOJSKE JE MOČNO VPETO V OPRAVLJANJE NALOG V PODORO SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB NARAVNIH IN DRUGIH NESREČAH. KAKŠNA JE STATISTIKA SODELOVANJA V LETU 2024?

Letalstvo Slovenske vojske je imelo tudi lani pomembno vlogo pri reševanju

življenj in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah doma ter v tujini. S svojimi zmogljivostmi je prispevalo k uspešni izvedbi zahtevnih nalog, vključno z reševanjem v gorah, medbolnišničnimi prevozi ter gašenjem požarov. Reševanje v gorah je bilo z vojaškim helikopterjem v sodelovanju z Gorsko reševalno zvezo Slovenije izvedeno 82-krat, za kar so posadke naletale 95 ur. Pomagali so 99 planincem in pohodnikom, ki so se znašli v nevarnosti zaradi poškodb in neugodnih vremenskih razmer. Medbolnišnični prevozi z vojaškim helikopterjem so bili v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami izvedeni 565-krat. Za te naloge so posadke naletale 591 ur, s čimer je bil zagotovljen hiter in varen prevoz bolnikov, ki so potrebovali takojšnjo medicinsko pomoč. Letalske zmogljivosti Slovenske vojske so bile julija in avgusta 2024 nepogrešljiv partner pri gašenju požarov v naravnem okolju. Poleg gašenj v Sloveniji so posadke helikopterjev Slovenske vojske prek mehanizma Evropske unije na področju civilne zaščite pomagale Severni Makedoniji. V 23 dneh neprekinjene pomoči pri gašenju požarov doma in v tujini so na požarišča odvrgle več kot 998.000 litrov vode ter pri tem naletale 115 ur.

PRAZNOVANJE TRADICIJE, DOSEŽKOV IN POGUMA

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

N

a Brdu pri Kranju je 13. januarja potekala osrednja slovesnost ob dnevu Poveljstva sil Slovenske vojske.

Dogodek, ki je poudaril pomen ene najpomembnejših struktur Slovenske vojske, je bil zaznamovan z izjemno udeležbo visokih gostov, slavnostnimi govori ter podelitvijo priznanj in nagrad.

Poveljstvo sil Slovenske vojske je bilo ustanovljeno 6. januarja 2003 v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki. Po ukinitvi konec leta 2012 je bilo 12. maja 2017 ponovno vzpostavljeno, od takrat

pa deluje neprekinjeno. Kot združeno poveljstvo ima osrednjo vlogo pri zagotavljanju sil, poveljevanju enotam doma in v tujini ter pri podpori slovenskim in zavezniškim kontingentom. Poleg tega Poveljstvo sil dejavno podpira državne organe v sistemu zaščite in reševanja ter sodeluje na mednarodnih misijah in v operacijah, s čimer krepi ugled Republike Slovenije.

SLAVNOSTNI NAGOVORI, PRIZNANJA IN BOGAT KULTURNI PROGRAM

Slovesnosti se je udeležil tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki je v govoru izpostavil pomembne dosežke Slovenske vojske, vključno z modernizacijo,

Minister je poveljstvu sil podelil red Slovenske vojske.

Priveditev je popestril nastop Orkestra Slovenske vojske s solisti.

kadrovsko okrepitvijo ter povečanim zanimanjem mladih za vojaški poklic. »Poveljstvo sil je motor Slovenske vojske,« je poudaril minister in dodal, da delo pripadnikov piše zgodovino z zlatimi črkami. Poveljstvu sil je na slovesnosti podelil tudi red Slovenske vojske za izjemen prispevek k razvoju in obrambi države.

Poveljnik sil brigadir Boštjan Močnik se je v svojem nagovoru zahvalil pripadnicam in pripadnikom za njihovo predanost ter napovedal nadaljevanje treh pomembnih procesov: modernizacije, preoblikovanja ter popolnjevanja kadrovskih in materialnih zmogljivosti. Podelil je tudi kovanec odličnosti posameznikom za izjemne dosežke na področjih izobraževanja, mednarodnih vaj in tekmovanj. Na dogodku so bile podeljene tudi srebrne in bronaste medalje Poveljstva sil za odlično delo in dosežke.

Slovesnost je dopolnil bogat kulturni program. Nastopil je big band Orkestra Slovenske vojske s solistkami Moniko Avsenik, Veroniko Strnad in Neisho. Zadnja je ob koncu slovesnosti zapela tudi s svojim partnerjem, štabnim vodnikom Jernejem Celestino.

POGLED V PRIHODNOST

Poveljstvo sil Slovenske vojske se nenehno razvija in prilagaja sodobnim varnostnim izzivom. Med njegove glavne naloge spadajo zagotavljanje stalnih in odzivnih sil za delovanje v Sloveniji, priprava slovenskih kontingentov za mednarodne misije, vzdrževanje ter razvoj zmogljivosti, podpora pri pridobivanju in zadrževanju kadra ter načrtovanje in izvedba vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Brigadir Močnik ob tem s svojim izjemnim vodenjem poudarja pomen povezovanja pripadnikov v homogeno in močno vojaško kolektivno telo, ki učinkovito obvladuje izzive sodobne varnosti.

Dan poveljstva sil Slovenske vojske ni zgolj priložnost za poklon preteklim dosežkom, temveč tudi za odločen pogled v prihodnost. Z ohranjanjem vojaške tradicije, spodbujanjem razvoja in povezovanjem vojaškega kolektiva Poveljstvo sil ostaja pomemben steber Slovenske vojske ter zagotavljanja varnosti in obrambe naše domovine.

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

PREOBLIKOVANJE ENOT SIL SLOVENSKE VOJSKE

Vsredo, 8. januarja, je v Vojašnici Ivana Cankarja na Vrhniki potekala slovesnost s postrojem ob preoblikovanju in preimenovanju enot sil Slovenske vojske. Preoblikovanje sledi obrambnim strateškim dokumentom in kaže zavezanost Slovenske vojske, da je in bo tudi v prihodnje pripravljena na izpolnjevanje zavez ter nalog v domovini in mednarodnem okolju. Slovesnosti sta se udeležila tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš in minister za obrambo mag. Borut Sajovic.

BATALJONSKA ORGANIZIRANOST TEMELJ RAZVOJA

Gostitelj slovesnosti poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik je v uvodu poudaril, da imajo vojaški bojni prapori in zastave pomembno simbolno vlogo v vojaških enotah. Prapori predstavljajo identiteto enote, njeno tradicijo in moralno podporo. Brigadir Močnik je dodal, da danes bojne zastave povezujejo preteklost, sedanost in prihodnost vojaških enot, kar izraža neprecenljivo del njihove identitete. Prepričan je, da bo bataljonska organiziranost sil Slovenske vojske v prihodnjih letih zelo pomembna za razvoj, urjenje, delovanje, opremljanje in popolnjevanje strukture, kar bo omogočilo nadaljnje uspešno delovanje enot doma, znotraj zavezništva ter v okviru drugih regionalnih organizacij. Po njegovih besedah predstavlja preoblikovanje bataljonske ravni pomemben mejnik v ustroju vojske, saj združuje večino neposrednega vodenja ljudi in izvajanja doktrinarnih načel na bojišču.

Slavnostni govornik na slovesnosti minister za obrambo mag. Borut Sajovic je v svojem nagovoru izpostavil, da je leto 2024 prineslo pomembne premike v Slovenski vojski po več letih nazadovanja. Omenil je izboljšanje

Postroj preoblikovanih in preimenovanih enot sil Slovenske vojske

delovnih pogojev, pridobitev drugega transportnega letala, naročilo novih helikopterjev, okrepitev zračne obrambe in posodobitev vojašnic. Ob tem je dodal, da Slovensko vojsko v prihodnjih letih čakajo številni izzivi, s katerimi želijo predvsem izboljšati delovne pogoje pripadnic in pripadnikov. Minister se je ob koncu zahvalil za dosedanje dosežke in poudaril, da ostaja glavna naloga Slovenske vojske jasna – varovanje domovine in njenih prebivalcev.

PREOBLIKOVANE ENOTE IN USTANOVITEV NOVIH BATALJONOV

Osrednji dogodek slovesnosti je bila razglasitev preoblikovanja štirih bataljonov in podelitev bojnih zastav dvema novima bataljonoma. 10. pehotni polk je bil preoblikovan v 10. izvidniški bataljon,

74. pehotni polk v 74. srednji pehotni bataljon, 20. pehotni polk v 20. lahki pehotni bataljon in 132. gorski polk v 132. gorski bataljon. Vzpostavljena pa sta bila 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo ter 14. inženirski bataljon. 10. izvidniški bataljon je svojo bogato vojaško zgodovino začel leta 1996 kot 10. bataljon za mednarodno sodelovanje. Leta 2001 se je preimenoval v 10. motorizirani bataljon, ki je kot hrbenica Slovenske vojske v strukturi deloval do leta 2013, ko se je preoblikoval v 10. pehotni polk. Z letom 2025 bataljon začne novo pot kot 10. izvidniški bataljon, ki bo nosilec zmogljivosti srednjega izvidniškega bataljona. Zgodovina 74. srednjega pehotnega bataljona sega v leto 1992, ko je bil ustanovljen 74. oklepno-mehanizirani bataljon. Leta 2008 je bil preoblikovan v motorizirani bataljon, leta 2013 pa v 74. pehotni polk. 74. srednji pehotni bataljon bo nosilec zmogljivosti srednjega pehotnega bataljona. 132. gorski bataljon že od svojega nastanka leta 1992 združuje bogato tradicijo gorništvu v Slovenski vojski. Enota je kot 1. bataljon 32. gorske brigade delovala do leta 2001, ko se je preoblikovala v 132. gorski bataljon, leta 2013 pa v 132. gorski polk. Preoblikovani 132. gorski bataljon bo po novem večinoma popolnjen s pogodbeno rezervno sestavo. V okviru enote bo delovala

Načelnik generalštaba je bojni prapor izročil poveljniku 18. bataljona za JRKBO.

Poveljnik 14. inženirskega bataljona je z bojnim praporom stopil pred postroj inženircev.

tudi gorska šola. Predhodnik današnjega 20. lahkega pehotnega bataljona, 20. motorizirani bataljon, je bil ustanovljen leta 2002 v Celju in je Slovensko vojsko predstavljal v sestavi večnacionalnih sil vse do leta 2013, ko se je preoblikoval v 20. pehotni polk. Z novim letom se je enota preoblikovala v 20. lahki pehotni bataljon. Enota bo po večini sestavljena iz pogodbenih rezervistov. Zgodovina novega 14. inženirskega bataljona sega v začetek nastajanja Slovenske vojske, ko je bila leta 1992 v Novem mestu ustanovljena 105. inženirska četa. Leta 1997 je bil ustanovljen 14. inženirski bataljon, ki je deloval v različnih strukturah do njegove ukinitve leta 2013, ko se je preoblikoval v dve inženirski četi, ki sta delovali v sestavi rodovskih bataljonov obeh brigad. Novoustanovljeni 14. inženirski bataljon bo umeščen neposredno pod poveljstvo sil Slovenske vojske in bo zagotavljal inženirske zmogljivosti za potrebe Slovenske vojske. Tudi novi 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo je nastal leta 1992, ko je bila ustanovljena 108. četa za radiološko, kemično in biološko obrambo. Leta 1996 je bil ustanovljen 18. bataljon za radiološko, kemično in biološko obrambo, ki je v tej obliki deloval vse do njegove ukinitve leta 2013, ko sta bili ustanovljeni dve četi za jedrsko, kemično in radiološko obrambo v sestavi rodovskih bataljonov obeh brigad. Novi bataljon bo umeščen neposredno pod poveljstvo sil Slovenske vojske, njegovo poslanstvo pa bo zagotavljanje jedrske, radiološke, kemične in biološke podpore za poveljstva in enote Slovenske vojske, da se zagotovi delovanje v jedrskem, kemičnem, radiološkem in biološkem okolju, ter zagotavljanje podpore za potrebe sistema zaščite in reševanja.

Enota srednjih izvidnikov deluje z vozili.

10. IZVIDNIŠKI BATALJON VZPOSTAVLJA SREDNJE IZVIDNIŠTVO

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

S edemnajstega decembra 2024 se je zadnjič postrojil 10. pehotni polk 1. brigade Slovenske vojske in prvič 10. izvidniški bataljon. Slovenska vojska je s preoblikovanjem prvič vzpostavila izvidniško enoto na ravni bataljona, kar je pomemben korak pri zagotavljanju obrambe države in sodelovanju v kolektivnem varnostnem sistemu zaveznitva. Enota bo izurjena za napredno izvidništvo in opravljanje varnostnih aktivnosti ter bo opremljena s sodobnimi izvidniškimi sistemi, kot so brezpilotna letala, senzorji in druga napredna tehnologija. O novem poslanstvu in preoblikovanju pehotne enote v izvidniško smo se pogovarjali s poveljnikom 10. izvidniškega bataljona podpolkovnikom Žigo Pretnarjem.

Podpolkovnik Žiga Pretnar je v uvodu poudaril, da sta preoblikovanje v 10. izvidniški bataljon in premik od pehotne enote k izvidniški pomembna koraka v modernizaciji in reorganizaciji Slovenske vojske. Vzpostavitev srednjega izvidniškega bataljona je bila zaupana 10. pehotnemu polku, razvoj srednjega pehotnega bataljona pa 74. pehotnemu polku, ki je po novem preimenovan v 74. srednji pehotni bataljon. «V nadaljevanju je Pretnar pojasnil pomen srednjega izvidništva: »Srednja bojna izvidniška enota izvaja izvidniške in varnostne taktične naloge. Gre za enoto srednjih izvidnikov, ki primarno deluje z vozili. Lahki izvidniki svoje naloge večinoma opravljajo peš, se infiltrirajo, postavijo opazovalnice, poročajo

in nadrejenemu poveljniku posredujejo informacije o sovražniku ter razmerah na terenu. Pri srednjem izvidništvu so razdalje večje – srednja izvidniška enota deluje do 30 kilometrov v predpolju. Dalj časa mora biti samozadostna, da lahko učinkovito opravlja izvidniške naloge tako daleč na bojišču. Pri srednjem izvidništvu je pomembna hitrost odzivanja, delovanja in sprejemanja odločitev. Sredstva, ki jih uporablja bojni izvidniški bataljon, pa so sofisticirana in zahtevajo večjo specializiranost pripadnikov. Ti morajo biti sposobni vključevanja združene ognjene podpore daleč v predpolju in vzdrževanja stika s sovražnikom do trenutka, ko nadrejena enota prevzame delovanje proti njemu.»

IZVIDNIŠKE ČETE IN PODPORNİ ELEMENTI

S preoblikovanjem enote se je spremenila tudi sestava 10. izvidniškega bataljona. Poleg izvidniških čet bodo dodatni elementi še četa za ognjeno podporo, ki bo vključevala elemente nekdanjih rodovskih enot, in sicer protiklepno in minometno podporo ter brezpilotnike, sekcija ostrostrelcev ter vod lahkih izvidnikov. Načrtovana je modernizacija opreme in oborožitve ter pridobitev novih senzorjev za opazovanje na daljše razdalje v vseh vremenskih razmerah, zaradi česar je okrepljen tudi logistični element enote. Ta bo omogočal integracijo, delovanje in vzdrževanje

V prvi polovici leta je predvidena izvedba tečajev za lahkega izvidnika.

opreme. Izvidniški bataljon bo moral biti samozadosten za 72-urno delovanje, zato sta v strukturi predvidena element materialne in zdravstvene oskrbe ter vezistični del. S preoblikovanjem se bodo povečale tudi kadrovske potrebe enote. Poveljnik pričakuje, da bodo sedanje pripadnike usposobili za določene specialnosti, obenem pa računa na prihod kadra iz drugih enot, ki so se prestrukturirale. Poudaril je, da namenljajo veliko pozornosti promociji in pridobivanju kadra, saj to predstavlja temelj za prihod novih pripadnikov med izvidnike. Veliko število pripadnikov – vojakov, podčastnikov in častnikov – je bilo v preteklih dveh letih napotenih na vojaška izobraževanja in usposabljanja, povezana z izvidništvom. »V strukturi imamo že lahki izvidniški vod, ki je jedro znanja o izvidništvu, vključno z ostrostrelci – ta dva elementa sta pomembna za širjenje izvidništva v celotnem bataljonu. Pri načrtovanju za leti 2025 in 2026 smo si postavili visoke cilje, in sicer da postanemo center za izvidništvo v Slovenski vojski,« je pojasnil podpolkovnik Pretnar. V prvi polovici leta načrtujejo izvedbo tečajev za lahkega izvidnika in ostrostrelca, pripravljajo pa tudi načrt za tečaj za srednjega izvidnika. »Cilj je, da vsi pripadniki,

Usposabljanje je bilo namenjeno poenotenju izvidniških vsebin.

ki smo bili del pehotne enote, opravimo tečaj za srednjega izvidnika in tako poglobimo razumevanje srednjega izvidništva ter ugotovimo, katere specifične veščine in znanje moramo usvojiti. Ti pa izhajajo iz našega razumevanja lahkega izvidništva. Tečaj za lahkega izvidnika je že obstajal v pehotnih enotah in je osredotočen na delovanje posameznika na terenu. Je fizično bolj zahteven, medtem ko srednji izvidnik deluje z vozili in mora obvladati različno tehnologijo ter izvidniška sredstva,« je o tečajih v prihodnosti povedal sogovornik. Pomembna naloga v letošnjem letu bo tudi priprava dveh kontingentov Slovenske vojske za delovanje v Natovih misijah naprednih kopenskih sil na Slovaškem in v Latviji. »V priprave bomo že vključili elemente izvidniškega usposabljanja, saj od letošnjega leta v sestavi ne bo več pehotnih čet, temveč izvidniške. Prva polovica letošnjega leta bo za naš razvoj in obstoj zelo pomembna, saj si želimo utrditi svojo vlogo kot izvidniki Slovenske vojske,« je pogovor sklenil poveljnik 10. izvidniškega bataljona podpolkovnik Žiga Pretnar.

OPRAVILI ŽE PRVO USPOSABLJANJE

Pripadniki 10. izvidniškega bataljona so od 13. do 17. januarja na Počku izvedli prvo terensko usposabljanje, ki je vključevalo poenotenje postopkov na ravni skupine in oddelka. Usposabljanje je bilo osredotočeno predvsem na razumevanje vloge vodij v skladu z vizijo poveljnika bataljona. Poseben poudarek je bil namenjen izvidniškim vsebinam, s čimer so se pripadniki oddaljili od klasične pehotne taktike. Naučene vsebine so preverjali na taktični vaji. Za poveljnika 10. izvidniškega bataljona so vodje skupin in poveljniki oddelkov eden izmed najpomembnejših elementov v strukturi enote, saj izkušnje z bojišča kažejo, da njihovo razumevanje poveljevanja na podlagi poslanstva pomembno prispeva k višji možnosti preživetja in doseganju zmage na bojišču.

MINISTRSTVU CERTIFIKAT ZA ENERGETSKO UPRAVLJANJE

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Vtorek, 7. januarja, je na ministrstvu potekala slovenska podelitev energetskega certifikata po standardu ISO 50001, ki potrjuje prizadevanja ministrstva za izboljšanje energetske učinkovitosti in trajnostno ravnanje z viri. Certifikat za upravljanje z energijo, ki ga je ministrstvu podelil Slovenski institut za kakovost in meroslovje (SIQ), je prevzel minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki se je ob tej priložnosti zahvalil vsem sodelujočim.

Postopek za pridobitev certifikata je ministrstvo začelo spomladi 2023, pri čemer je imel glavno vlogo Direktorat za logistiko. Zadnji del certifikacijskega pregleda pa je bil izveden novembra 2024. V proces so bile vključene vse organizacijske enote ministrstva, vključno s Slovensko vojsko ter Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Cilj implementacije je bil doseči merljive izboljšave pri energetske učinkovitosti in povečati odpornost na podnebne spremembe. Certifikat po standardu ISO 50001 ministrstvu omogoča boljši pregled nad porabo energije in učinkovito obvladovanje tveganj, povezanih z energenti. Prav tako predstavlja podlago za ukrepe, kot sta energetska sanacija nepremičnin in določanje prednostnih nalog pri naložbah v energetske izboljšave. Na slovesni podelitvi je minister mag. Borut Sajovic ob prejemu certifikata poudaril, da je energetska učinkovitost najpomembnejši del odgovornega ravnanja z omejenimi naravnimi viri. Ob tem je spomnil na gorenjski pregovor o varčevanju z dobrinami ter opozoril, da pridobljeni

certifikat ne sme biti samo simbolni dosežek, temveč temelj za nadaljnjo optimizacijo rabe virov in doseganje večjih prihrankov. Minister je še izrazil zadovoljstvo, da je Ministrstvo za obrambo prvo v Sloveniji, ki je prejelo ta certifikat. »Smo ministrstvo, ki razpolaga z največ javnega denarja za zagotavljanje varnosti državljanov, zato je naša odgovornost, da ga gospodarno porabljamo,« je poudaril in se zahvalil zaposlenim ter Slovenskemu institutu za kakovost in meroslovje za sodelovanje ter prizadevnost.

Direktor Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje Gregor Schoss je ob podelitvi certifikata poudaril, da je njihov institut eden največjih certifikacijskih organov v Evropi. Dodal je, da je pridobitev certifikata rezultat dolgotrajnega sodelovanja med institutom in ministrstvom ter potrjuje zavezanost slednjega kakovosti, organiziranosti in uporabi naprednih tehnologij. Po njegovih besedah certifikat obsega širok spekter delovanja ministrstva, kar dodatno izpostavlja kompleksnost in pomembnost tega projekta. V Sloveniji je namreč manj kot sto organizacij, ki se lahko pohvalijo s tem standardom, ministrstvo pa je prvo med obrambnimi institucijami.

Pridobitev certifikata ISO 50001 predstavlja pomemben dosežek za Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. Gre za priznanje vodstvu in zaposlenim za njihovo predanost ter vizijo trajnostnega razvoja, hkrati pa tudi za zavezo k nadaljnjemu prizadevanju za energetske učinkovitost in odpornost na podnebne spremembe.

Certifikat je v imenu Ministrstva za obrambo prevzel minister mag. Sajovic.

URADNO PREVZETA NAMENSKA VOZILA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Specializirana tovorna vozila
z integriranimi hidravličnimi
nadgradnjami

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je v zadnjih dveh letih kupila 40 specializiranih tovornih vozil in 164 menjalnih nadgradenj. Oprema bo namenjena pomoči ob poplavah na državni, regionalni in lokalni ravni. Uspešno izveden 30-milijonski projekt, pri katerem je bila večina denarja pridobljena iz evropskih sredstev, sta 21. januarja v Državnem logističnem centru Roje predstavila generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Leon Behin ter minister za obrambo mag. Borut Sajovic.

Projekt zagotavljanja ustrezne opreme za izvajanje nalog na področju zaščite, reševanja in pomoči ob poplavah na državni, regionalni in lokalni ravni iz operativnega programa evropske kohezijske politike se je začel leta 2020. V zadnjih dveh letih je bilo tako kupljenih 40 specializiranih tovornih vozil z integriranimi hidravličnimi nadgradnjami in 164 namenskih menjalnih nadgradenj z opremo v obliki kotalnih zabojujnikov, namenjenih odzivu na nesreče, povezane s podnebnimi spremembami, s poudarkom na poplavah. Kupljenih je bilo tudi deset visokozmogljivih črpalnih enot. Del zmogljivosti, in sicer za odstranjevanje naplavin ter pomoč pri zaščiti streh, razkritih v neurjih, so pripadniki Civilne zaščite predstavili na dinamičnem prikazu ob predstavitvi projekta v Rojah. Generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Leon Behin je pojasnil, da je projekt na upravi zagnala majhna skupina ljudi že leta 2020. V naslednjem letu je bilo treba prepričati odločevalce v Sloveniji in

◀ Zmogljivost za pomoč pri zaščiti streh, razkritih v neurjih

✓ Nove pridobitve si je ogledal tudi minister mag. Sajovic.

sosednji lokalni skupnosti, v osmih urah pa bodo lahko pomagali v kateri koli regiji ali drugi državi,« je pojasnil Behin. Projekt je rezultat ideje, vizije in konkretnih rešitev ekipe Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Ministrstva za obrambo. Tako celostnega, kompleksnega in namenskega sistema nima nobena druga evropska država. Tako Republika Slovenija krepi vlogo pomembne partnerice v sistemu zaščite, reševanja in pomoči Evropske unije, je še dodal Behin in se zahvalil sodelujočim pri projektu.

USPOSABLJANJE EKIP IN TESTIRANJE OPREME

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je ob tej pomembni investiciji v skupno varnost izpostavil pomen sodelovanja in enotnosti. »Želim si, da je to področje, kjer dihamo enotno za skupno dobro. To je duh, ki ga moramo prenesti na celotno slovensko družbo,« je dejal. Opozoril je tudi na skrbno ravnanje z javnim denarjem, pri čemer je treba biti jasn, transparenten in zakonit. Dogodka sta se udeležila tudi republiški poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš. To kaže pripravljenost vojske, da pomaga sistemu zaščite in reševanja v izrednih razmerah. Minister je poudaril, da je zdaj treba usposobiti ljudi in opremo enakomerno razdeliti po Sloveniji, pri čemer tesno sodelujejo z občinami. »Prva vozila gredo na najbolj ogrožena območja,« je povedal minister. Zainteresirane občine so se že prijavile na testiranje opreme, ki bo potekalo v naslednjih treh mesecih skupaj z usposabljanjem članov intervencijskih ekip. Pri tem Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje tesno sodeluje z vsemi tremi reprezentativnimi združenji občin v Sloveniji ter vzpostavlja regijsko-lokalne enote za hitre intervencije.

Bruslju o možnosti nakupa, saj se take opreme za sistem zaščite in reševanja v tako velikem obsegu ter za te namene ni kupovalo nikjer v Evropi. »Po kratkem zastoju projekta ob začetku vojne v Ukrajini, ki je vplivala na dobavne roke, je nova ekipa Ministrstva za obrambo nadaljevala projekt in ga tudi uspešno izpeljala. Danes gledamo uresničitev vizije reforme sistema preventive, načrtovanja in odzivanja ob naravnih nesrečah,« je poudaril Behin. Dodal je, da celotna vrednost projekta presega 30 milijonov evrov, pri čemer znaša vrednost evropskih sredstev s pripadajočo slovensko udeležbo 23,5 milijona evrov, medtem ko je Uprava za zaščito in reševanje prispevala 6,5 milijona evrov.

UČINKOVITEJŠE PRILAGAJANJE NA PODNEBNE NESREČE

Projekt zagotavljanja ustrezne opreme in usposobljenih ekip za ukrepanje ob poplavah prinaša nov pristop k odzivanju na take dogodke, saj država skupaj z regijo zagotavlja aktivno operativno vlogo, uprava pa lokalnim skupnostim zagotavlja opremo in enote, ki so locirane na območju občin, kar predstavlja optimalen odziv na lokaciji dogodka. »Projekt prinaša nov pristop, za katerega je značilno, da Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je lastnica pridobljenih sredstev, dodeli večje število opreme in vozil lokalnim skupnostim, tako da so vedno na razpolago na kraju morebitne nesreče. Odziv pa temelji na standardizirani opremi, standardiziranih postopkih in ustrezni enoviti usposobljenosti reševalcev, saj bomo v prihodnjih dveh letih za primere poplav usposobili več kot 1500 oseb na ravni lokalne skupnosti. Reševalci bodo lahko v vsakem trenutku delovali doma, v štirih urah odšli na pomoč

HIPERBARIČNA KOMORA NA RAZPOLAGO TUDI ZA CIVILNE PACIENTE

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Dve hiperbarični komori, s katerima razpolaga 430. mornariški divizion Slovenske vojske, sta namenjeni zdravljenju dekompresijske bolezni potapljačev pri zapletu ob potopih. Kisikova terapija se uporablja tudi za druge medicinske namene. Po večletnih prizadevanjih in usklajevanju različnih normativov je bil med ministrstvom za obrambo in zdravje sklenjen sporazum, s katerim je Slovenska vojska eno komoro namenila tudi za civilne namene v Ortopedski bolnišnici Valdoltra. Prav ob koncu leta 2024 je civilno-vojaška ekipa zagnala nov neprekinjen cikel zdravljenja pacientov. Preverili smo, kako sodelovanje poteka v praksi.

Hiperbarična komora je specializiran prostor, v katerem se tlak zraka poveča nad običajno vrednostjo, pri čemer je oseba izpostavljena povečani koncentraciji kisika. Tako okolje telesu omogoča absorpcijo večje količine kisika kot pri običajnem tlaku, kar ima številne koristi. Komora se uporablja za zdravljenje dekompresijske bolezni pri potapljačih, ki so bili v globini izpostavljeni prekomernemu tlaku in pri katerih lahko ob prehitrem dvigu na površje v telesu nastanejo dušikovi mehurčki, kar predstavlja življenjsko nevarnost. Hiperbarične terapije se izvajajo tudi pri drugih zdravstvenih stanjih, predvsem ob zastrupitvah z ogljikovim monoksidom ter pri zdravljenju poškodovanega tkiva, vnetij in okužb. Terapije vedno potekajo pod nadzorom strokovno usposobljenega osebja. Pripadniki Oddelka za pomorsko medicino Vojaške zdravstvene enote in 430. mornariškega divizona, ki opravljajo dolžnosti potapljačev, so obenem tudi usposobljeni operaterji hiperbarične komore. Svoje znanje trenutno prenašajo na medicinsko osebje bolnišnice Valdoltra, ki je vključeno v izvajanje terapij za civilne namene. Pri uporabi komore delujejo mešane ekipe, sestavljene iz zdravstvenikov, operaterjev ter dveh zdravnikov specialistov hiperbarične medicine iz Ortopedske bolnišnice Valdoltra.

KISIKOVA TERAPIJA UČINKOVITA PRI OKUŽBAH IN CELJENJU RAN

Ob našem obisku je bila za spremljanje pacientov odgovorna dr. Anja Valič, specialistka anesteziologije in hiperbarične medicine. Povedala je, da se je za poglobljanje znanja s tega področja odločila, ker je tudi sama potapljačica. S hiperbarično komoro Slovenske vojske se večinoma izvajajo potopi na globini 14 metrov, kar ustreza tlaku 2,4 bara, mogoče pa je tudi doseganje večjih globin za izvajanje drugih terapij, povezanih predvsem s potapljaškimi nesrečami. Delo s komoro zahteva prisotnost zdravnika in strokovnega osebja. V komori pacienti po maski prejema 100-odstotni

kisik. »Z dihanjem 100-odstotnega kisika na povišanem tlaku se poveča njegova topnost v krvi, kar izboljša oskrbo tkiv s kisikom in pospeši njihovo celjenje. Kisik je toksičen tudi za anaerobne bakterije, zato jih uniči,« je razložila dr. Valič. Dodala je, da sta se tudi oba pacienta, ki sta bila obravnavana na dan našega obiska, zdravila zaradi okužbe. Terapije potekajo med delovniki vsak dan, posamezni pacient pa mora opraviti vsaj dvajset terapij zaporedoma. Učinki terapije so zelo dobri in vidni že po nekaj obiskih. Dr. Valič je skupaj s kolegom dr. Matjažem Štefanom, tudi pogodbenim rezervistom Slovenske vojske, znanje iz hiperbarične medicine pridobila na padovski univerzi med podiplomskim magistriranjem oziroma subspecializacijo.

Fizioterapevt Železen in višji vodnik Jure Bratkovič kažeta nameščanje kisikovih mask.

Dr. Štefan in ortoped dr. Rihard Trebše, specialist za okužbe kosti in mehkih tkiv, sta bila že pred desetimi leti pobudnika za vzpostavitev sodelovanja med Valdoltra in Slovensko vojsko.

VSAK POTAPLJAČ JE TUDI OPERATER

Hiperbarična komora je postavljena tik ob morju, kar je odlična lokacija ob morebitnih vojaških ali civilnih potapljaških nesrečah. Sestavljata jo zabojujnik

komore in oskrbovalni zabojujnik. Komora je dvoprekatna in opremljena z ustreznim videosistemom za nadzor ter snemanje in komunikacijo. Operaterji terapijo spremljajo na upravljalni plošči. Pripadniki 430. mornariškega divizona, operaterji hiperbarične komore, od lani mentorirajo civilno zdravstveno osebje za varno uporabo komore. Štabni vodnik Martin Delošto iz Odreda za specialno podvodno delovanje, operater hiperbarične komore, je pojasnil, da morajo vsi potapljači opraviti funkcionalno usposabljanje za operaterja. Pri tem spoznajo delovanje komore, njeno upravljanje in obvladovanje potapljaških bolezni. »Komora nam služi tudi za tako imenovane suhe potope. Gre za kondiciranje, pri katerem že vnaprej preizkusimo, kaj nas čaka in kako je v komori, operater pa tako ohranja svoje znanje in se uri v različnih situacijah. Pri suhih potopih ne izvajamo terapij, zato jim tudi tako pravimo,« je razložil Delošto. V vojašnici imajo še vedno drugo hiperbarično komoro, namenjeno vojaškim potrebam. Ta je lažja in bolj praktična ter primerna za manj ljudi. »Hiperbarična komora v Valdoltri pa ima na voljo osem mest za paciente v sedečem položaju oziroma dve za ležeča pacienta,« je pojasnil. Predstavil nam je tudi različne senzorje in kamere ter izpostavil pomen spremljanja ravni kisika v komori, saj ob preseženih količinah obstaja nevarnost vžiga. Zato je zelo pomembno ustrezno

prezračevanje. »Že nekaj časa sodelujemo pri mentoriranju medicinskega osebja iz Valdolte, ki je zdaj že samostojno, smo pa še vedno prisotni za pomoč,« je dodal štabni vodnik. Fizioterapevt Aleksander Železen in zdravstveni tehnik Gregor Voršič iz Valdolte sta nam predstavila upravljanje komore. Pokazala sta protokol terapije, namenjene zdravljenju okužbe. »Terapija traja približno dve uri. Paciente in spremljajočega zdravstvenika spustimo na globino 14 metrov. Potop se začne brez mask zaradi izenačevanja pritiska. Nato si pacienti s pomočjo tehnika nadenejo maske in začnejo dihati kisik. Kisik dihajo 30 minut, nato pet minut dihajo zrak. To se ponovi še dvakrat. V tem času tehnik ne nosi maske. Petnajst minut pred zadnjim ciklom oziroma pred začetkom dviga si tehnik nadene masko za kisik, saj je nabiral dušik, medtem ko pacienti preklopijo na dihanje zraka. Skrbeti moramo, da ne bi bili preseženi ravni kisika in izdihanega ogljikovega dioksida, hkrati pa moramo ohranjati načrtovano globino potopa ter poskrbeti, da je dvig na površino postopen in varen. Na ekranih spremljamo vitalne funkcije pacientov, utrip in saturacijo. Operaterji moramo paziti tudi na pravilno uporabo ročic ter vedeti, kateri ventil je namenjen spuščanju, dviganju, zračenju in podobno. Pri delu moramo biti popolnoma osredotočeni,« sta povedala sogovornika.

ZDRAVSTVENO OSEBJE SKRBI ZA PACIENTE

V komori je bil ob pacientu prisoten tudi zdravstveni tehnik višji vodnik Jure Bratkovič. Pravilo določa, da ne smejo biti vse osebe v komori na kisiku, saj se lahko pri uporabi kisika zgodijo zapleti. Oseba brez maske sicer kopiči dušik, zato pred dvigom prejme kisik. Tak potop je zanj precej dolg in naporen, zato po njem potrebuje vsaj 12 ur počitka. Zdravstvena tehnika štabna vodnica Martina Vrčon Car je povedala, da sta s kolegom

Operaterja Voršič in štabni vodnik Martin Delošto

pripadnika Vojaške zdravstvene enote. Oba sta opravila tečaj za vojaškega potapljača ter usposabljanje za tehnika hiperbarične in potapljaške medicine v tujini. Delujeta v Oddelku za pomorsko medicino Vojaške zdravstvene enote, ki je nastanjen v Vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu. Štabna vodnica je razložila, da v komori spremljajo paciente in da so usposobljeni za ukrepanje ob morebitnih zapletih. »Pojavijo se lahko epileptični napadi, pri pacientih s kroničnimi boleznimi pa tudi druge zdravstvene težave,« je dodala. Ob koncu je dr. Anja Valič povedala, da so lani zdravili le paciente iz Valdolte, z novim letom pa že sprejemajo ambulantne paciente, ki so jih napotili specialisti drugih bolnišnic. Zanimanje in potrebe so veliki, je dejala ter dodala, da je sodelovanje med Valdoltro in Slovensko vojsko odlično in učinkovito.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 380
JANUAR 2025

6718.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Edvin AMBROŽ, 1963
Jožef BABIČ, 1966
Vlado BANFI, 1964
Darko BER, 1963
Ernest BERA, 1963
Irena BEROŠ, 1964
Jože BLAGOVIČ, 1964
Robert BOŽIČ, 1966
Danilo BRAČKO, 1965
Franci BRADEŠKO, 1965
Dorjan BUBNIČ, 1962
Branko ČAČULOVIC, 1966
Denis ČALETA, 1969
Marko ČEBOKLI, 1959
Branko ČEŠAREK, 1966
Bernardka DERGANČ, 1964
Miran DERNIKOVIČ, 1965
Janez DOLNIČAR, 1969
Jure FERBEŽAR, 1965
Dragan FERENC, 1961
Zora FRAS, 1964
Anton FRUMEN, 1961
Karel GOMBOŠI, 1965
Robert GORJUP, 1966
Ervin HARTMAN, 1964

Vilko ILC, 1966
Matjaž JAMNIKAR, 1969
Mladen JEVŠENAK, 1966
Srečko JUREČIČ, 1966
Osman KAMENICA, 1967
Aleš KLANČIŠAR, 1970
Štefan KLUN, 1964
Jože KOŠIR, 1966
Stanislav KREŽE, 1965
Stanislav LAKNER, 1964
Marko LAMPRET, 1965
Marko LEBAN, 1966
Aleš LEDINEK, 1965
Silva LEVA, 1962
Marjan LIPOVŠEK, 1957
Franci LOGAR, 1966
Roman LOVŠIN, 1965
Jakob LUKIČ, 1965
Alojz MALIK, 1966
Iztok MOŽE, 1965
Robert NADOH, 1966
Aleksander NARAD, 1964
Darko PEČE, 1962
Jože PETEK, 1966
Stipo PETRUŠIČ, 1964
Jože PLUT, 1966
Boris POPLATNIK, 1965
Milan PREGELJ, 1964
Silvo PRIMC, 1966
Gorazd PUCONJA, 1966
Dušan RENAR, 1969
Srečko ROGULJIČ, 1963
Aleš ROPRET, 1966
Metka SINIC, 1964
Andreja SKRT, 1961
Nada SOBOČAN, 1968
Marjan STARIČ, 1965
Drago ŠEBALJ, 1966
Roman ŠEME, 1965
Tomaž ŠIKONJA, 1966
Roman ŠTUPAR, 1967
Klemen UDOVIČ, 1965
Milan UDUČ, 1966
Zlatko VIŠNAR, 1964
Marko VOLOVLEK, 1967
Matija VRBNJAK, 1964

Številka: 094-2/2024-53
Datum: 14. 11. 2024

Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER

6719.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15

in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE

prejme:
stotnik ADRIAN CUDALBU, 1988,
Romunija

Številka: 094-2/2024-54
Datum: 22. 11. 2024

Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER

6720.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

RED SLOVENSKE VOJSKE Z ZVEZDO

prejme:
1. BRIGADA

Številka: 094-2/2024-55
Datum: 26. 11. 2024

Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER

6721.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**

prejmejo:

Miran BAROVIČ, 1962
Gordana BILBIJA, 1964
Mauro BREŠČIČ, 1967
Franc CAMPLIN, 1965
Andrej ČMAK, 1970
Dušan DOBAJA, 1966
Andrejka FABČIČ, 1962
Marjan FORTUNA, 1967
Marko GRIČAR, 1965
Žarko HENIGMAN, 1963
Julijana HILD, 1964
Marko HLASTEC, 1966
Bojan HREN, 1966
Marina KOPRIVEC, 1960
Silvo KOROŠEC, 1966
Marko KRALJ, 1966
Peter KRAMBERGER, 1963
Andrej KUTNAR, 1958
Anton KVENDERC, 1966
Andrej LUKANČIČ, 1962
Zlatko MEHIČ, 1966
Zlatko NIKOLIČ, 1965
Tomaž OKRŠLAR, 1962
Andrej OSOLNIK, 1966
Barbara PESTOTNIK - GRILC, 1980
Marta PLEMELJ, 1967
Marko SEKETIN, 1962
Robert SENEKOVIČ, 1965
Inge VINDIŠ, 1963
Darja VISOČNIK, 1963
Avgust VOJSK, 1962
Iztok ZALEZINA, 1963
Martin ŽIŽEK, 1965

Številka: 094-2/2024-56
Datum: 28. 11. 2024

**Mag. Borut SAJOVIC
MINISTER****6722.**

Na podlagi 63.a člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 11. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

**UKAZ
O NAPREDOVANJU NIŽJIH
VOJAŠKIH USLUŽBENCEV
V RAZREDIH****napredovanje v V. razred:**

Srečko AMON, 1972
Dario FAZLIČ, 1998

Številka: 811-1/2024-25
Datum: 25. 10. 2024

**Generalpodpolkovnik
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV****6723.**

Na podlagi sedmega odstavka 63. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20), 9. in 10. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) ter 26. člena Pravilnika o pripravi, potrjevanju in podpisovanju dokumentov ter o poročanju glede sprejetih oziroma izdanih dokumentov (MO, št. 0070-53/2021-34 z dne 7. 5. 2024) izdajam

**UKAZ
O POVIŠANJU PODČASTNIKA
POGODBENE REZERVNE SESTAVE**

v čin višjega vodnika:
Sandi KOŠEC, 1971

Številka: 811-1/2024-26
Datum: 25. 10. 2024

**Generalpodpolkovnik
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV****6724.**

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV**

**I. ZLATO MEDALJO NAČELNIKA
GŠSV**
prejmejo:

Darka ČEMAŽAR, 1961
Karmen KRALJ, 1975
Renata PEROVIČ, 1966
Andrej ŠIJANEC, 1971

**II. SREBRNO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV**

prejmejo:

Iztok ARBAJTER, 1971
Tanja BALAZIČ, 1972
Jože ČEBULAR, 1971
Tomaž DEBEVC, 1976
Peter FERJAN, 1968
Boris GRADIŠNIK, 1972
Dejan HLADNIK, 1970
Aleksander JOVIČ, 1977
Aljoša KAUCHEVIČ, 1979
Anton KERIN, 1969
Goran MARČIČ, 1978
Janez MOHORČ, 1971
Damijan RUS, 1978
Drago RUS, 1973
Vesna STRAH, 1971
Andrej STRAHOVNIK, 1968
Jasna STRMOLE, 1976
Stanislav ŠANTELEJ, 1966
Gorazd ŠEGULA, 1975
Tomaž TOMAŽIČ, 1974
Boris VEČERNIK, 1980

**III. BRONASTO MEDALJO
NAČELNIKA GŠSV**

prejmejo:

John ALLAKAJ, 1976
Ivan ARH, 1975
Boštjan BAVDEK, 1971
Blaž BIDOVEC, 1979
Vido BLAŽIČ, 1967
Miha BOŽIČ, 1980
Franjo CESAR, 1968
Borut CIRNSKI, 1994
Kristjan ČEH, 1999
Dejan GANTAR, 1975
Jože GERŠAK, 1968
Simon GORJUP, 1975
Tanja GRABNER, 1980
Mateja GREGORŠ, 1977
Bojan HOČEVAR, 1968
Barbara HOLEŠEK, 1979
Roman JAKŠE, 1971
Jaka JERAJ, 1978
Jani Jan KAVŠEK, 1971
Tomaž KLINAR, 1971
Janže KLUN, 1981
Željko KOMLJEN, 1979
Borut KOTNIK, 1970
Damjan KUŽNIK, 1969

Mitja MARGON, 1971
Marko MARIČ, 1979
Mitja MAVKO, 1970
Luka MITROVIČ, 1979
Robert MLAKAR, 1968
Sandro NORČIČ, 1979
Matej OTRIN, 1975
Nik PEM, 1995
Barbara POGORELC, 1973
Matjaž POŽENEL, 1978
Damijan REMŠKAR, 1981
Iztok ROŽANC, 1985
Marjana SADEK, 1966
Janez SEMLAK, 1959
Aleš SINIČIČ, 1989
Miha STRNAD, 1976
Stanko ŠAVOR, 1969
Marjan ŠETINA, 1971
Aleksandra ŠIBELJA, 1979
Nataša ŠIŠKO, 1967
Boris ŠKODNIK, 1966
Jože ŠKOFJANEC, 1976
Miha ŠKRJANEC, 1984
Ivo TASLAK, 1966
Marko TRUZZARDI, 1973
Martin VOGA, 1977
Marjeta VOUK, 1977
Zvonko VRANKAR, 1973
Marjan ZAPLATAR, 1969
Peter ZVONC, 1975

IV. MEDALJO NAČELNIKA GŠSV

prejmejo:

Miha ADAMLJE, 1980
Nataša BENDE, 1994
Anton BERTOLE, 1976
Valter BIZJAK, 1971
Adrijana BUBNJIČ, 1994
Jernej CELESTINA, 1977
Darijan CIRNSKI, 1983
Sebastjan DOBRAVEC, 1977
Jure FERBEŽAR, 1965
Ivo GJEREK, 1986
Alenka GODNJOV, 1971
Marko GREGORIČ, 1969
Rene HERNAH, 1992
Benjamin KARAJKOVIČ, 1997
Sara KAVČIČ, 1990
Aleš KOLAR, 1977
Kristjan KOVŠE, 1980
Tanja KREMŽAR KOVAČ, 1974
Gregor MUHIČ, 1978
Luka NOVAK, 1994
Uroš PEČANAC, 1981
Ilinka PEJIČ, 1963
Petra PIPAN, 1993
Nataša PIRNOVAR, 1980

Marko POGOREVC, 1973
Mateja POTOČNIK, 1980
Mitja POTOČNIK, 1980
Sandi POZMAN, 1978
Matej PRELOŽNIK BREZNIK, 1983
Tanja REPNIK, 1982
Damjan ŠKAFAR, 1969
Marijan VEHOVEC, 1965
Igor VIDOVIČ, 1972
Jože ZAGERNIK, 1974
Matjaž ŽAVBI, 1981

V. ZLATO PLAKETO SV

prejmejo:

ROLE 2BL

**VI. SREBRNO MEDALJO VOJAKU
SV ZA DOSEŽENE USPEHE**

prejmejo:

Stanislav CONTA, 1975
Robert HAUER, 1981
Aleš HRIBAR, 1987
Andrej KUŽNER, 1982
Elvedin ŠARIČ, 1984

**VII. BRONASTO MEDALJO
VOJAKU SV ZA DOSEŽENE
USPEHE**

prejmejo:

Franc ZAMUDA, 1986

**VIII. MEDALJO VOJAKU SV
ZA DOSEŽENE USPEHE**

prejmejo:

Uroš AVBELJ, 1979
Gorazd BOBEK, 1982
Andrej CUNJA, 1998
Matic FLAŠKER, 1991
Bor KOZINC, 1999
Srečko MAJETIČ, 1963
Ambrož PETROVČIČ, 1992
Uroš POTNIK, 1980
Mateja PRAH, 1986
Kristina URŠIČ, 1998
Žan VAJDA, 1996
Viki VALIČ, 2002

Številka: 094-9/2024-44
Datum: 17. 10. 2024

**Generalpodpolkovnik
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV****6725.**

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list

RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

**UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
20. PEHOTNEGA POLKA****I. v čin desetnika:**

Simon KUKOVEC, 1976

II. v čin poddesetnika:

Marsel SITER, 2000

Številka: 811-2/2024-49
Datum: 28. 8. 2024

**Podpolkovnik
Andrej KRIVEC
POVELJNIK POLKA****6726.**

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

**UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
10. PEHOTNEGA POLKA****I. v čin naddesetnika:**

David BOŠKOVIČ, 1984
Darko TERČON, 1978
David VONTA, 1983

II. v čin desetnika:

Martin RUPNIK, 1994

III. v čin poddesetnika:

Nino BELOBRAJDIČ, 1993
Andrej HITI, 1989
Gašper JUREČIČ, 2001
Jožef KASTELIC, 2001
Jaka KLOBOVES, 1998
Jernej KOROŠEC, 1996
Gregor KOVAČIČ, 1991
Aljaž KOŽELJ, 1998
Stella KRSNIK, 1997
Dejan MIHELČIČ, 1990

Aleksandra OGRIN, 1996
Luka PAJNIČ, 1998
Matic PETOVAR, 2000
Jaka RAKOVEC, 1999
Matic ŠUKLJE, 2001
Gregor TOPLAK, 1991
Lovro VRČKO, 1992

Številka: 811-2/2024-50
Datum: 30. 8. 2024

Podpolkovnik
Žiga PRETNAR
POVELJNIK 10. PEHP

6727.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
RODOVSKEGA BATALJONA
72. BRIGADE

I. v čin naddesetnika:
Jure DOMJAN, 1980
Matej PEČNIK, 1982

II. v čin desetnika:
Andrej KOS, 1987
Peter NOVAK, 1987

III. v čin poddesetnika:
Sašo KOCEN, 1991
Andrej ULEPIČ, 1976

Številka: 811-2/2024-51
Datum: 5. 9. 2024

Podpolkovnik
Matija SKRBINEK
POVELJNIK BATALJONA

6728.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07,

39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA I. BRIGADE

v čin naddesetnika:
Borut KRALJ, 1979

Številka: 811-2/2024-54
Datum: 10. 9. 2024

Polkovnik
Gregor VODEB
POVELJNIK BRIGADE

6729.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
132. GORSKEGA POLKA

I. v čin naddesetnika:
Rok DREMELJ, 1987

II. v čin desetnika:
Aleksander STRNAD, 1989

Številka: 811-2/2024-52
Datum: 16. 9. 2024

Podpolkovnik
Danilo KLINAR
POVELJNIK 132. GORP

6730.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
157. LOGISTIČNEGA POLKA

I. v čin naddesetnika:

Zlatko BRATEC, 1976
Matjaž CVENČEK, 1986
Anton LESNIK, 1977

II. v čin desetnika:
Primož VOGRIN, 1997

III. v čin poddesetnika:

Darko CIGLAR, 1981
Primož ČEKADA, 1986
Aleš DOLINAR, 1978
Anton KLAVŽAR, 1977
David ROGINA, 1990
Jakob ŠČUKA, 1983
Jernej ŠKAFAR, 1986
Milan TOPLER, 1987

Številka: 811-2/2024-53
Datum: 1. 10. 2024

Major
Dejan GANTAR
NAMESTNIK POVELJNIKA
POLKA

6731.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 157. LOGP št. 094-3/2015-12 z dne 5. 3. 2015 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
157. LOGISTIČNEGA POLKA

I. ZLATO MEDALJO 157. LOGP
prejme:
Benjamin KOVAČIČ, 1976

II. SREBRNO MEDALJO
157. LOGP
prejme:
Gorazd KOPRIVNIK, 1977

III. BRONASTO MEDALJO
157. LOGP
prejmejo:
Ivan ARNEČIČ, 1965
Leon BEVC, 1962
Milan HORVAT, 1980
Dejan KOLENC, 1979
Andrej KOVAČIČ, 1984
Janez MODRINJAK, 1959

Klemen STRMŠEK, 1982
Jakob ŠČUKA, 1983
Vinko TURK, 1965

IV. ZLATO PLAKETO 157. LOGP
prejme:
ANMAX, D. O. O.

V. SREBRNO PLAKETO
157. LOGP
prejme:
AGROSERVIS VODE, D. O. O.

VI. BRONASTO PLAKETO
157. LOGP
prejme:
Boštjan IVANČIČ

VII. POHVALO POVELJNIKA
157. LOGP
prejmejo:

Mario BOHANEK, 1985
Filip BUH, 1967
Aleš CAFUTA, 1981
Oton DEBENJAK, 1973
Marko HLEBANJA, 1986
Monika KREUH, 1987
Boštjan MERCINA, 1975
Miran PAVLINJEK, 1983
Pavle RANČIGAJ, 1985
Aleš ŠTEFANEK, 1979

Številka: 094-5/2024-78
Datum: 1. 10. 2024

Major
Dejan GANTAR
NAMESTNIK POVELJNIKA
POLKA

6732.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza TERP 72. BR št. 094-3/2013-168 z dne 7. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
TERITORIALNEGA POLKA
72. BRIGADE

I. SREBRNO MEDALJO
TERP 72. BR

prejmeta:
Bernardka DERGANČ, 1964
Peter NEDELKO, 1966

II. BRONASTO MEDALJO
TERP 72. BR
prejmejo:
Jurij KOZINC, 1973
Boris PEZDIRC, 1977
Uroš REPŠE, 1980

III. BRONASTO PLAKETO
TERP 72. BR
prejmeta:
Peter CESAR, 1974
Monika JANEŽIČ, 1980

Številka: 094-5/2024-76
Datum: 4. 10. 2024

Polkovnik
Igor STROJIN
POVELJNIK POLKA

6733.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
20. PEHOTNEGA POLKA

I. v čin desetnika:
Robert DEUTSCHMANN, 1991

II. v čin poddesetnika:
Benjamin KOPŠE, 2001
Damjan KOVAČIČ, 1984

Številka: 811-2/2024-59
Datum: 10. 10. 2024

Podpolkovnik
Andrej KRIVEC
POVELJNIK POLKA

6734.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136.

člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 74. pehotnega polka št. 094-4/2018-45 z dne 5. 11. 2018 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
74. PEHOTNEGA POLKA

ZAHVALO POVELJNIKA
74. PEHP
prejme:
Marjan KUČAN, 1965

Številka: 094-5/2024-83
Datum: 10. 10. 2024

Podpolkovnik
Gorazd SAGADIN
POVELJNIK POLKA

6735.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 430. MOD št. 094- 5/2013-257 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
430. MORNARIŠKEGA DIVIZIONA

I. BRONASTO MEDALJO
430. MOD
prejme:
Robert BOŽIČ, 1966

II. ZAHVALO POVELJNIKA
430. MOD
prejme:
Robert BOŽIČ, 1966

Številka: 094-5/2024-84
Datum: 11. 10. 2024

Kapitan bojne ladje
Andrej PEČAR
POVELJNIK DIVIZIONA

6736.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 –

uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 1. BR št. 094-5/2013-155 z dne 19. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
I. BRIGADE

ZLATO PLAKETO 1. BR
prejme:
Damijan MUHIČ, 1976

Številka: 094-5/2024-82
Datum: 14. 10. 2024

Polkovnik
Gregor VODEB
POVELJNIK 1. BR

6737.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 20. PEHP št. 094-4/2018-48 z dne 6. 1. 2018 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
20. PEHOTNEGA POLKA

ZLATO MEDALJO 20. PEHP
prejme:
Andrej KRIVEC, 1979

Številka: 094-5/2024-85
Datum: 17. 10. 2024

Podpolkovnik
Andrej RIŽNER
POVELJNIK 20. PEHP

6738.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
107. LETALSKE BAZE

v čin poddesetnika:
Amadej GORENC, 2000
Tilen KOLARIČ, 1992
Kristjan KRKOVIČ, 2000

Številka: 811-2/2024-57
Datum: 25. 10. 2025

Podpolkovnik
Janez KRAŠEVEC
POVELJNIK LEBA

6739.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA 153.
LETALSKOTEHNIČNE ESKADRILJE

v čin poddesetnika:
Matjaž GALUN, 1999

Številka: 811-2/2024-58
Datum: 25. 10. 2024

Podpolkovnik
Andrej KLINAR
POVELJNIK ESKADRILJE

6740.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA
152. LETALSKE ESKADRILJE

v čin poddesetnika:
Jan KOZIN, 1996

Številka: 811-2/2024-61
Datum: 25. 10. 2024

Podpolkovnik
Luka GORJUP
POVELJNIK ESKADRILJE

6741.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKINJE
15. BRIGADE VOJAŠKEGA
LETALSTVA IN ZRAČNE OBRAMBE

v čin naddesetnika:
Mateja PRAH, 1986

Številka: 811-2/2024-63
Datum: 25. 10. 2024

Polkovnik
Janez GAUBE
POVELJNIK

6742.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
9. BATALJONA ZRAČNE OBRAMBE

I. v čin desetnika:
Aleš SLUGA, 1994

II. v čin poddesetnika:
Robert BUTALA, 1985
Grega EMERŠIČ, 1981
Gašper PIRC, 1990
Marko POLANEC, 1981
Emina ŠKRJANEC, 1982
Aleš ŠOŠTERIČ, 1982
Beno TRČEK, 1978

Številka: 811-2/2024-64
Datum: 25. 10. 2024

Podpolkovnik
Metod ŽURA
POVELJNIK

6743.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 153. LETEHESK št. 094-5/2013-186 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ 153.
LETALSKOTEHNIČNE ESKADRILJE

I. SREBRNO MEDALJO
153. LETEHESK
prejme:
Marko BUNDERLA, 1981

II. BRONASTO MEDALJO
153. LETEHESK
prejmeta:
Tomaž MAJDIČ, 1985
Blaž POLDAN, 1970

III. BRONASTO PLAKETO
153. LETEHESK
prejmejo:
Ivan ARH, 1975
AVIATION SERVICE, D. O. O.,
UROŠ VREČKO
MERSAD DŽAFIĆ, TRIMPEX, D. O. O.
POTOČNIK ALOJZ, S. P.

IV. POHVALO POVELJNIKA
153. LETEHESK
prejmejo:
Uroš DOLANC, 1972
Bojan FIJAVŽ, 1982
Martin POSTRUŽNIK, 1993
Bernard TANŠEK, 1978
Milan VIDOVIČ, 1965

V. ZAHVALO POVELJNIKA
153. LETEHESK
prejme:
Tadej MOHORKO, 1982

Številka: 094-5/2024-80
Datum: 25. 10. 2024

Podpolkovnik
Andrej KLINAR
POVELJNIK 153. LETEHESK

6744.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza CVŠ št. 094-5/2013-164 z dne 5. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ

ZLATO MEDALJO CVŠ
prejme:
Peter ZAKRAJŠEK, 1965

Številka: 094-5/2024-87
Datum: 25. 10. 2024

Brigadir
mag. Vilibald POLŠAK
NAMESTNIK POVELJNIKA CVŠ

6745.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ŠČ št. 094-5/2013-179 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
430. MORNARIŠKEGA DIVIZIONA

I. v čin naddesetnika:
Jurij RALJEVIČ ŠJANEC, 1986

II. v čin desetnika:
Aleš OREŠAR, 1981

III. v čin poddesetnika:
Miha BRICMAN, 1992
Tine RUTAR, 1992

Številka: 811-2/2024-62
Datum: 1. 11. 2024

Kapitan bojne ladje
Andrej PEČAR

POVELJNIK DIVIZIONA

6746.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA
POGODBENE REZERVNE SESTAVE
132. GORSKEGA POLKA

v čin poddesetnika:
Aleks SANCIN, 1981

Številka: 811-2/2024-60
Datum: 4. 11. 2024

Podpolkovnik
Daniilo KLINAR
POVELJNIK 132. GORP

6747.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ŠČ št. 094-5/2013-179 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA ČASTNIKE

ZLATO MEDALJO ŠČ
prejme:
Robert SIMONIČ, 1972

Številka: 094-5/2024-88
Datum: 7. 11. 2024

Polkovnik
Boštjan NOVAK
POVELJNIK ŠČ

6748.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pra-

vilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza PŠŠ št. 094-5/2013-181 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJNIŠKO-ŠTABNE SOLE SV**

ZLATO MEDALJO PŠŠ

prejme:
Alenka PETEK, 1972

**Številka: 094-5/2024-89
Datum: 7. 11. 2024**

**Polkovnik
Jure KREJAČ
POVELJNIK PŠŠ**

6749.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza CVŠ št. 094-5/2013-164 z dne 5. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
CENTRA VOJASKE ŠOLE**

ZLATO MEDALJO CVŠ

prejme:
Denis ČALETA, 1969

**Številka: 094-5/2024-90
Datum: 7. 11. 2024**

**Brigadir
mag. Vilibald POLŠAK
NAMESTNIK POVELJNIKA CVŠ**

6750.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 152. LEESK št. 094-5/2013-263 z dne 20. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ**

152. LETALSKE ESKADRILJE

I. ZLATO MEDALJO 152. LEESK

prejme:
Marjan KOLENC, 1965

**II. BRONASTO MEDALJO
152. LEESK**

prejmejo:
Ivan MIKLAVC, 1979
Roman PODLESNIK, 1961
Simon ŠKOF, 1974

**III. ZAHVALO POVELJNIKA
152. LEESK**

prejmejo:
Janez GAUBE, 1968
Matej KRAJNC, 1970
Primož SVATOVŠEK, 1977
Mario VUGREK, 1973

**Številka: 094-5/2024-92
Datum: 11. 11. 2024**

**Podpolkovnik
Luka GORJUP
POVELJNIK ESKADRILJE**

6751.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 670. LOGP št. 094-5/2013-171 z dne 11. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
670. LOGISTIČNEGA POLKA**

SREBRNO MEDALJO 670. LOGP

prejme:
Ernest BERA, 1963

**Številka: 094-5/2024-93
Datum: 11. 11. 2024**

**Podpolkovnica
Mojca LAH
POVELJNICA POLKA**

6752.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 –

uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 72. BR št. 094-3/2013-170 z dne 15. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
72. BRIGADE**

ZAHVALO POVELJNIKA 72. BR

prejme:
Jože PETEK, 1966

**Številka: 094-5/2024-94
Datum: 11. 11. 2024**

**Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BR**

6753.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 430. MOD št. 094-5/2013-257 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

**UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
430. MORNARIŠKEGA DIVIZIONA**

**ZAHVALO POVELJNIKA
430. MOD**

prejme:
Mauro BREŠČIČ, 1967

**Številka: 094-5/2024-95
Datum: 12. 11. 2024**

**Kapitan bojne ladje
Andrej PEČAR
POVELJNIK DIVIZIONA**

USPOSABLJANJE PILOTOV NA NAJSODOBNEJŠIH SIMULATORJIH

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

Simulator virtualne resničnosti
za letalo PC-9M Hudournik

Z razvojem naj sodobnejših taktičnih simulatorjev za letenje in usposabljanje pilotov Ministrstvo za obrambo, Slovenska vojska in slovensko podjetje AFormX uvajajo nov segment naprednega taktičnega šolanja. Ta pristop je zanimiv tudi za največje svetovne proizvajalce letalnikov. Slovenija s projektom TAK-LET-SIM postavlja nove standarde naprednega šolanja pilotov v virtualnem svetu.

Na javnem razpisu, izvedenem leta 2023 v okviru projekta razvojno-raziskovalnih in inovacijskih aktivnosti Ministrstva za obrambo, je bilo izbrano podjetje AFormX. Odločitev je temeljila na njihovih odličnih kompetencah, inovativnosti in tehnični usposobljenosti. Podjetje je v preteklosti denimo že izdelalo 30 simulatorjev za letenje z letali Alpha Trainer X-Alpha, ki so jih izvozili na vse celine sveta razen Avstralije, ter simulator za bojno letalo Mig-21, ki ga je mogoče preizkusiti v Parku vojaške zgodovine v Pivki. Direktor Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo mag. Željko Kralj je pojasnil, da so raziskovalno-razvojni in inovacijski projekti namenjeni dolgoročnemu razvoju zmogljivosti Slovenske vojske ter sistema zaščite, reševanja in pomoči. Ob tem je dodal: »Ti projekti povečujejo razvojne zmogljivosti in učinkovitost nacionalne obrambne industrije ter spodbujajo sodelovanje med podjetji pri razvoju obrambnih proizvodov in tehnologij. Cilj vsakega razvojnega projekta je doseči najvišjo tehnološko stopnjo, ki omogoča proizvodnjo in uvedbo v operativno uporabo. Pri širši proizvodnji in certifikaciji pa je mogoča tudi prodaja na tuje trge.«

Simulator virtualne resničnosti za helikopter AS532 Cougar

Projekt TAK-LET-SIM je bil zasnovan za uvedbo sodobnih tehnologij, kot sta virtualna in mešana resničnost, v usposabljanje ter urjenje letalskih posadk Slovenske vojske. Glavni cilj je bila vzpostavitev naprednega simulacijskega okolja, prilagojenega specifičnim taktičnim nalogam, ki jih izvajata operativni letalski enoti 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe. Poudarek je bil na razvoju taktičnega usposabljanja pilotov letal in helikopterjev, s ciljem doseči visoko stopnjo pripravljenosti za kompleksne operacije. Namestnik poveljnika 15. brigade podpolkovnik Gregor Virant je povedal, da projekt omogoča vzpostavitev taktičnega letalskega simulacijskega okolja s štirimi komponentami: natančnimi fizikalnimi in vizualnimi modeli letal in helikopterjev, napredno digitalno simulacijo slovenskega terena, možnostjo povezovanja simulatorjev za skupinsko taktično usposabljanje ter integracijo individualnih in skupinskih taktičnih scenarijev. »Simulatorji bodo izboljšali kakovost usposabljanja, kar bo prispevalo h kakovostnejši, zanesljivejši in varnejši izvedbi zahtevnih operativnih nalog. Poleg tega bodo omogočili urjenje za kompleksne taktične scenarije, vključno z opravljanjem potencialnih bojnih nalog,« je še pojasnil Virant.

V podjetju AFormX so v okviru projekta izdelali tri simulatorje ter pripravili virtualni model Slovenije. »Razvili smo simulatorja virtualne resničnosti za letalo PC-9M Hudournik in helikopter AS532 Cougar. Digitalna modela delujeta na strojni opremi, ki sestavlja fizični del simulatorja. Poleg tega smo razvili simulator za mešano resničnost za letalo PC-9M Hudournik,« je pojasnil direktor podjetja Sašo Knez. Pri analizi mehanskega polsimulatorja za nadgradnjo letala PC-9M v različico Hudournika so ugotovili, da obstoječe elektronske komponente niso uporabne. Zato so zasnovali nove komponente, kot so sistem HOTAS (angl. Hands on Throttle and Stick) in panela WCP (angl. Weapons Control Panel) ter UFCP (angl. Up-Front Control Panel). Sistem mešane resničnosti zdaj združuje sliko virtualne kabine z realnimi elementi, kot so panel UFCP, pilotska

planšeta in tablica, ki je sinhronizirana z gibanjem letala v simulacijskem okolju. Podjetje je tudi izboljšalo virtualno simulacijsko okolje Slovenije, ki vključuje digitalni model višin, orto-foto tapete z barvno usklajenostjo ter generične in specifične objekte. Med najpomembnejšimi so kompleks Kočevske Reke, objekti na vadbišču Poček ter letališče v Cerkljah ob Krki. Podpolkovnik Virant je izpostavil, da tako podrobno simulacijsko okolje omogoča opravljanje nalog v natančno določenem operativnem okolju. »Posadke se lahko usposablja za specifične taktične postopke na realističnih terenih, kar presega zgolj osnovno letenje. Simulatorji omogočajo pripravo na kompleksne taktične scenarije in zagotavljajo visokokakovostno, natančno ter stroškovno učinkovito usposabljanje za operativne in potencialne bojne naloge,« je dejal. Poudaril je tudi, da simulatorji virtualne in mešane resničnosti omogočajo povezovanje več simulatorjev, kar podpira izvajanje usklajenih nalog ter kompleksnejših taktičnih vaj. Možnost povezovanja z drugimi simulacijskimi okolji, vključno s simulatorji kopenskih enot, pa še razširja obseg usposabljanja. Dolgotrajno letenje v simulatorju virtualne resničnosti lahko povzroča slabost. Direktor podjetja AFormX Sašo Knez se je na te pomisleke odzval z razlago, da so za preprečevanje neželenih učinkov, ki jih povzroča nizka stopnja osveževanja zaslonov v vizualnem prikazovalniku, uporabili najnaprednejšo razpoložljivo strojno opremo. Ta je posebej zasnovana za pogajanje simulacijskega okolja. Pri razvoju so vključili tudi procesor podjetja Intel trinajste generacije, ki združuje zadostno število jeder in visoko hitrost izvajanja kalkulacij na enem jedru.

Vizualni prikazovalnik simulatorjev za letalo PC-9M in helikopter AS532

Cougar temelji na sistemu virtualne resničnosti Varjo VR3. Ta omogoča ločljivost na ravni človeškega očesa, kar je zelo pomembno za letalske simulatorje, zlasti zaradi potrebe po jasnem prikazu podrobnosti, kot so številke na števcih. Poleg očal sistem VR3 za optimalno delovanje potrebuje tudi programski del, ki je sestavni del simulacijskega okolja. Simulator je opremljen še z dodatnim vizualnim prikazovalnikom – monitorjem na dotik. Ta omogoča konfiguracijo simulatorja, na njem pa lahko zunanji opazovalec tudi spremlja izvedbo simulacije. Zvočni sistem sestavljajo dva prednja zvočnika in subwoofer, nameščen za pilotovim sedežem, kar zagotavlja realistično zvočno izkušnjo. Simulator uporablja simulacijsko okolje X-Plane različice 12. Za potrebe mešane resničnosti so izbrana očala finskega proizvajalca Varjo, model XR-4, ki imajo vgrajene kamere z avtomatskim fokusom in omogočajo zunanje sledenje z baznimi postajami. Za izboljšano

FOTO Borut Čirnski

Trak pred novimi simulatorji so prerezali državni sekretar dr. Damir Črnčec, polkovnik Janez Gaube in Sašo Knez.

uporabniško izkušnjo je v simulatorje vgrajen Brunnerjev ekosistem senzorike in povratne sile, prilagojen za geometrijo krmil, skladno z dejanskimi letalniki. Poleg tega so v podjetju AFormX razvili maske za mešano resničnost, ki pilotu omogočajo uporabo planšete, tablice in panela UFCP med simulacijo. »Modeli so izdelani v enakem merilu kot izvirniki in so izjemno vizualno privlačni. Strojna oprema je vrhunska, integracija pa je izvedena na visoki ravni, s poudarkom na robustnosti,« je simulatorje opisal Sašo Knez. Sinergija med tremi oblikami usposabljanja – letenjem, simulatorjem letenja ter simulatorji virtualne in mešane resničnosti – zagotavlja celovit pristop k izobraževanju in usposabljanju pilotov. Dejansko letenje omogoča neposreden stik z letalom in okoljem, simulator letenja zagotavlja temeljito vadbo rednih ter izrednih postopkov, simulatorji virtualne in mešane resničnosti pa omogočajo popolno okolje za pripravo na specifične taktične ter bojno-operativne naloge. Skupaj omogočajo pripravo posadk na celoten spekter nalog, ki jih zahtevajo sodobne ter kompleksne (vojaške) letalske operacije. Poveljnik 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe polkovnik Janez Gaube je poudaril, da je glavni cilj projekta vključitev naprednih tehnologij, kot so simulatorji, ki so rezultat domačega znanja in inovativnosti, v izobraževanje in usposabljanje pilotov. Simulatorji bodo pilotom letal in helikopterjev omogočili vadbo v simuliranih okoljih, kjer bodo lahko pridobivali izkušnje v različnih situacijah, tudi v izrednih razmerah in med kompleksnimi misijami, ne da bi pri tem ogrozili sebe ali opremo. Polkovnik Gaube je še dodal, da bodo simulatorji omogočali natančno spremljanje napredka pilotov in zagotavljanje takojšnjih povratnih informacij. To bo znatno izboljšalo učinkovitost učenja in izpopolnjevanja njihovih veščin. Skupna vrednost projekta TAK-LET-SIM znaša 370.000 evrov.

Po uradnem prevzemu simulatorjev bodo v 15. brigadi začeli šestmesečno intenzivno testiranje, v okviru katerega bodo preizkusili vse zmogljivosti simulatorjev. Po tem obdobju bodo lahko natančneje ocenili njihove prednosti in slabosti ter opravili revizijo pričakovanih koristi pri uporabi teh simulatorjev za pripravo in usposabljanje v taktičnem letenju v Slovenski vojski.

PRVI VTISI PILOTA HELIKOPTERJA

BESEDILO Borut Podgoršek

FOTO Borut Cirnski

Med prvimi je delovanje simulatorja virtualne resničnosti helikopterja Cougar preizkusil pilot 151. helikopterske eskadrilje nadporočnik Anže Derlink. V krajšem pogovoru je strnil svoje občutke.

ČE BI PRIMERJALI LETENJE S HELIKOPTERJEM COUGAR, V SIMULATORJU LETENJA IN SIMULATORJU VIRTUALNE RESNIČNOSTI, KATERE SO BISTVENE RAZLIKE IN PREDNOSTI POSAMEZNE IZKUŠNJE? KAKO SE MED SEBOJ DOPOLNJUJEJO?

Letenje s helikopterjem je edinstvena izkušnja, ki vključuje celovito dinamiko, nepredvidljive vremenske razmere, interakcijo z okolico in fizične zahteve upravljanja. Posadke pridobivamo neposreden občutek za helikopter in izboljšujemo svoje praktične sposobnosti v realističnih razmerah. Pri letenju se posadke trudimo delovati kot usklajena celota, kar je zelo pomembno pri opravljanju kompleksnih nalog. Vendar pa je letenje povezano z visokimi stroški, časovnimi omejitvami in povečanimi varnostnimi tveganji pri urjenju zapletenih postopkov, kot so izredne situacije. Simulator letenja je zasnovan tako, da čim bolj realistično posnema letenje. Hidravlični nosilci omogočajo simulacijo gibanja, identična pilotska kabina pa zagotavlja izkušnjo, primerljivo z letenjem v pravem helikopterju. Ta simulator omogoča varno urjenje postopkov v izrednih situacijah, kot so odpoved sistemov in ekstremne vremenske razmere, ter preizkušanje scenarijev, ki bi bili pri letenju s prvim helikopterjem preveč tvegani. Poleg tega se v tem simulatorju usklajuje delo celotne posadke, kar je bistveno za učinkovito delovanje v zahtevnih razmerah. Glavna omejitev simulatorjev letenja je, da zaradi lokacije in stroškov običajno niso vedno dostopni. Simulator TAK-LET-SIM je zasnovan za izpopolnjevanje posameznih pilotskih veščin, kot sta tehnika pilotiranja in upravljanje helikopterja v različnih

razmerah. Čeprav ne posnema celotnega gibanja helikopterja, kot to omogoča simulator letenja, je zelo učinkovit za vadbo rednih postopkov in razvijanje helikopterske taktike. Ker je ta simulator v prostorih 151. helikopterske eskadrilje, bo na voljo za vsakodnevno uporabo, kar bo omogočalo pogosto in intenzivno usposabljanje. TAK-LET-SIM bo še posebej koristen za nove pilote, ki se šele spoznavajo s helikopterjem Cougar. Omogočil bo strmo učno krivuljo za mlade pilote ter prispeval k večji varnosti in učinkovitosti pilotov helikopterja AS532 Cougar. Vse tri izkušnje skupaj ustvarjajo celoto, ki združuje praktične izkušnje, taktične simulacije in individualne pilotske veščine. Tako se zagotavlja najvišja raven varnosti in učinkovitosti pri helikopterskih operacijah.

KAKŠEN JE OBČUTEK PO 30 MINUTAH LETENJA SNETI OČALA ZA VIRTUALNO RESNIČNOST, KO SE MORAJO MOŽGANI SPET NAVADITI NA REALNO OKOLJE?

Zaradi zelo kakovostne grafike, tako pilotske kabine kot okolja, in naprednih očal za virtualno resničnost nisem imel nobenih težav s prilagajanjem. Možgani zelo hitro sprejmejo novo okolje, zato to ne predstavlja nikakršne ovire. Nasprotno pa sem pri preizkušanju drugih simulatorjev virtualne resničnosti z nižjo kakovostjo grafike in slabšim prikazom imel precej težav. Že med simulacijo sem začutil glavobol, po koncu pa sem še nekaj časa občutil nelagodje. Razlika v kakovosti opreme in simulacije je zelo pomembna za dobro uporabniško izkušnjo.

KAKO PODOBNO JE UPRAVLJANJE HELIKOPTERJA V SIMULATORJU V PRIMERJAVI Z LETENJEM GLEDE NA ODZIVNOST, OBČUTEK SEDENJA V HELIKOPTERJU, VIBRACIJE, HRUP, UPRAVLJANJE INSTRUMENTOV IN DRUGE DEJAVNIKE?

Sedež in pilotske komande so oblikovani tako, da so popolnoma enaki kot pri pravem helikopterju. V kombinaciji z visokokakovostno grafiko se med simulacijo skorajda ne opazi razlike v primerjavi z letenjem. Simulacija je zasnovana na zelo visoki ravni, kar je pri tako kompleksnem sistemu, kot je helikopter, izjemen dosežek. Treba je poudariti, da je mehanika leta helikopterja bistveno bolj zapletena kot mehanika leta letala. Ustvariti simulacijo, ki tako natančno posnema obnašanje pravega helikopterja, je velik tehnični izziv. Model helikopterja v simulaciji se obnaša zelo realistično, občutki na komandnih ročicah pa so zelo podobni tistim pri pravem helikopterju. Prav tako so zelo realistične tudi performančne lastnosti modela v simulaciji. Hrup in vibracije v simulaciji niso vključeni, saj to ni bil cilj razvoja. Prav tako niso simulirani vsi sistemi helikopterja AS532, ker bi bila zaradi njegove kompleksnosti taka naloga preveč zahtevna. Kljub temu je prikaz instrumentov, potrebnih za letenje, povsem enak tistim v pravem helikopterju, kar zagotavlja visoko stopnjo realizma.

SLOVENSKA VOJSKA IMA NAJBOLJŠA OSTROSTRELCA

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO osebni arhiv ostrostrelcev

Pripadnika 10. izvidniškega bataljona Č. D. in Ž. O. sta decembra lani na mednarodnem tekmovanju ostrostrelcev v Nemčiji pometla s konkurenco in osvojila prvo mesto. Pri skupnem točkovanju so bile odločilne pripravljenost, natančnost in hitrost pri opravljanju raznovrstnih nalog v zahtevnih razmerah ter mrazu. Povedala sta, da sta ponosna na svoj uspeh, pridobila pa sta tudi dragocene izkušnje ter potrdila odlično psihofizično in strelsko pripravljenost.

Ostrostrelsko tekmovanje v Munstru v bližini Seedorfa je decembra lani organizirala nemška vojska po zgledu tekmovanja ameriških oboroženih sil. Ta tekmovanja sicer potekajo vsako leto poleti v Hohenfelsu, tokrat pa je bilo podarjeno delovanje v zimskih razmerah, s streljanji na razdalje do 600 metrov. Tekmovanje je trajalo tri dni, pri čemer so morali tekmovalci prva dva dneva premagati štiri postavitve, tretji dan pa jih je čakalo še zalezovanje. Ž. O. je povedal, da je bil poudarek tekmovanja na slabih razmerah. Na vsaki postavitvi sta se morala spoprijeti z izzivi, ki so dodatno oteževali streljanje. Pri eni izmed postavitev sta morala eno minuto držati prste v ledu in nato streljati z ozeblimi prsti, pri drugih pa sta morala biti fizično aktivna, zaradi česar sta streljala zadihana. Snega sicer ni bilo, vreme pa je bilo ves čas tekmovanja vlažno in zelo mrzlo. Č. D. je opisal eno izmed postavitev: »V sedmih minutah sva morala napolniti vreči z mivko in z vso opremo priti do jarka. Tam sem kot opazovalec z daljnogledom poiskal tarčo in moral sotekmovalcu razložiti, kje je. Bila sva 15 metrov narazen. Iz jarka je bilo mogoče opazovati le nekaj sekund, saj se je simuliralo opazovanje z nasprotni strani. V teh desetih sekundah sem moral torej opazovati, pripraviti klike na puški, nato pa sem imel še deset sekund za streljanje.« Na tekmovanju so velik poudarek namenili hitrosti streljanja, slabim strelskim položajem in majhnim tarčam. Med drugim sta morala pripadnika iz letečega helikopterja streljati na zemeljske tarče v velikosti trupa človeka, kar je predstavljalo poseben izziv. Med fizično zahtevnimi postavitvami je bila tudi naloga, med katero sta morala intervalno teči na različne razdalje, vmes pa so se pojavljale različne tarče, pri katerih sta morala

prepoznati obraz le njima določenih tarč in ciljati nanje. Pri nalogah sta se točkovala čas in natančnost.

Mednarodnega ostrostrelskega tekmovanja so se poleg slovenske ekipe udeležile še različne enote nemških oboroženih sil, specialne enote civilne policije iz različnih nemških mest ter pripadniki litovskih in danskih oboroženih sil. Oba tekmovalca sta med mlajšimi ostrostrelci v 10. izvidniškem bataljonu, zato so prav njiju izbrali, da zastopata Slovensko vojsko. »Mnogi so na teh tekmovanjih že sodelovali, midva pa sva se morala dokazati,« sta povedala ostrostrelca, ki sta se na tekmovanje odpravila motivirana, vendar brez pritiska. »Na spoznavnem dnevu so se predstavile ekipe različnih specialcev z veliko opreme in različno oborožitvijo oziroma drugimi pripomočki, vendar se je izkazalo, da več ni nujno prednost. Na tekmovanje sva se odpravila neobremenjena, vendar sva že prvi dan, ko sva po delni razglasitvi rezultatov vodila, začutila, da se lahko potegujeva za najboljša mesta. Nisva pa želela biti prehitro zadovoljna, zato sva se vsak dan posameznih preizkusov lotila odločno in motivirano,« je povedal Č. D. Na tekmi nista imela veliko stikov z drugimi tekmovalci, saj so ekipe na postavitve pošiljali posamezno. »Midva sva bila vedno četrta po vrsti, zato sva imela nekaj več časa za dobro pripravo in odločitev, kaj vzeti s seboj glede na temperaturo, razdalje ter druge okoljske vplive,« je dodal Ž. O. S koristnimi nasveti jima je pomagal tudi mentor štabni vodnik A. L. Poleg omenjenih je štiričlansko slovensko ekipo dopolnjeval še logist. »Vsaka glava šteje. Med seboj smo si delili izkušnje in iskali najboljše rešitve za različne naloge,« sta poudarila tekmovalca. Ob koncu sta povedala, da je bilo tekmovanje odlična izkušnja in da sta bila zadovoljna tudi z novo opremo, ki sta jo preizkusila. Menita, da sta k zmagi največ prispevala dobra pripravljenost in znanje, na koncu pa sta skromno dodala, da tudi malce sreče, saj so včasih odločale malenkosti. Pred koncem dogodka sta imela možnost spoznati tudi druge ekipe, preizkusiti različno oborožitev in opremo ter z drugimi tekmovalci izmenjati izkušnje. Na njun uspeh so ponosni tudi soborci iz 10. izvidniškega bataljona, saj sta s svojim dosežkom dokazala, da slovenski ostrostrelci spadajo med najboljše v Evropi.

USPEŠNO KONČANO USPOSABLJANJE ZA PIROTEHNIKE

BESEDILO nadporočnik
Matevž Kladnik, vodja tečaja
FOTO Vod za uničevanje
neeksplozivnih ubojnih sredstev

V drugi polovici leta 2024 je 430. mornariški divizion organiziral usposabljanje pripadnikov za pridobitev znanja, potrebnega za vojaško evidenčno dolžnost pirotehnik. Usposabljanje je potekalo po prenovljenem programu, ki je bil vrhunec dolgotrajnega procesa. Ta proces se je v mornariškem divizionu začel leta 2013 s prerazporeditvijo Voda za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev v njegovo sestavo, še intenzivneje pa se je nadaljeval leta 2022 s prenovno celotnega programa usposabljanja. Tečaj je uspešno končalo 12 tečajnikov, ki so pridobili veliko strokovnega znanja za opravljanje nalog uničevanja neeksplozivnih ubojnih sredstev. Pridobljeno znanje in veščine jim bodo omogočili delovanje kot pirotehnik ali strokovnjaki za delo z eksplozivnimi sredstvi.

Izvedba usposabljanja je zahtevala veliko truda, initiative in sodelovanja različnih enot, saj je bilo treba zagotoviti najvišjo kakovost usposabljanja za eno

najnevarnejših oblik dela z eksplozivi. Uspešno končano osnovno usposabljanje za opravljanje nalog uničevanja neeksplozivnih ubojnih sredstev pomeni pomemben prispevek k izboljševanju strokovne usposobljenosti pripadnikov Slovenske vojske.

PRENOVA PROGRAMA ZA PIROTEHNIKA

Prenova programa za vojaško evidenčno dolžnost pirotehnik je bila celovit in zahteven proces, ki je obsegal več korakov. Ti so vključevali analizo poteka podobnih usposabljanj v tujih oboroženih silah, oblikovanje novega koncepta poteka tečaja, pripravo in potrditev krovnih dokumentov tečaja ter pripravo učnih gradiv. Zlasti zadnje je bila zahtevna in dolgotrajna naloga. Pri prenovi so bile analizirane in usklajene različne tehnike, postopki ter pristopi, ki so jih pripadniki pridobili na različnih usposabljanjih doma in v tujini. V program so bile vključene najsodobnejše metode in vsebine o delu z eksplozivnimi sredstvi in o uničevanju neeksplozivnih ubojnih sredstev, pri čemer so bile upoštevane nacionalne omejitve ter posebnosti.

Na terenu so se tečajniki seznanili s pravilno in varno uporabo osnovnih eksplozivnih sredstev.

vžig eksplozivnih snovi, strelivo in eksplozivna sredstva, izvidovanje neeksplozivnih ubojnih sredstev in uničevanje teh sredstev. Vsaka vsebina je bila obravnavana podrobno, pri čemer je bila poudarjena praktična uporabnost. Tečajniki so se naučili teoretičnih osnov, ki so jih nato pod nadzorom inštruktorjev prenesli v prakso. Pri vsakem predmetu so morali opraviti pisno, ustno ali praktično preverjanje znanja. Za uspešno končano specialistično usposabljanje pa so morali poleg strokovnega znanja pokazati tudi suverenost pri delu ter dosledno upoštevanje varnostnih ukrepov pri praktičnem delu z bojnim strelivom in minskoeksplozivnimi sredstvi. Teoretični del tečaja je potekal v Vojašnici slovenske Teritorialne obrambe v Šentvidu pri Ljubljani. Tam so tečajniki na predavanjih pridobivali teoretično znanje, praktični del pa so opravili s šolskim in vadbenim strelivom ter minskoeksplozivnimi sredstvi. Inštruktorji so učni proces skrbno načrtovali, pri čemer so poskrbeli, da so prikazali čim več praktičnih primerov in spodbujali aktivno sodelovanje tečajnikov.

USVOJENO ZNANJE NADGRADILI S TERENSKIM DELOM

Terenski del tečaja je potekal na dveh lokacijah: na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni ter na poligonu 208 v bližini Pivke, ki ga upravlja Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Obe lokaciji sta omogočili varno in učinkovito izvedbo predpisanih vsebin. Med terenskim usposabljanjem so tečajniki spoznali postopke organizacije in izvedbe bojnih vaj z minskoeksplozivnimi sredstvi. Usposobili so se za pravilno in varno uporabo osnovnih eksplozivnih sredstev, ki pirotehniku pri njegovem rednem delu predstavljajo orodje za doseganje želenega učinka na neeksplozivna ubojna sredstva. Tečajniki so opravili načrtovane posamične vrvične in električne vžige ter izdelali po programu predvidene mreže za vžig eksplozivnih polnitvev različnih tipografij. Inštruktorji so pripravili praktične prikaze različnih učinkov eksplozivnih snovi, ki so vključevali vpliv različnih eksplozivnih polnitvev na različne materiale, prenos detonacije in posebne učinke eksplozivnih snovi, kot so Munrojev, Misnay-Schardinov in Hopkinsov učinek. Tečajniki so spoznali tudi posamično uničevanje različnega streliva in min, terenski del usposabljanja pa so sklenili z izdelavo odprtih in zaprtih fugas. Pri usposabljanju so se spoprijeli z realističnimi situacijami, ki so simulirale različne vrste groženj in nalog pri delu z neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi. Ker je to ena najnevarnejših nalog v miru, je bila posebna pozornost namenjena varnosti pri delu in psihološki pripravi tečajnikov. Psihologinja je v okviru tečaja poleg predpisanih vsebin s področja psihologije izvedla tudi delavnice za obvladovanje stresa, ki je neločljivo povezan z nalogami pirotehnikov. Tečaj tako ni bil osredotočen samo na usvajanje tehničnih veščin in znanja, temveč tudi na razvijanje zaupanja med tečajniki, učinkovito komunikacijo pod pritiskom ter skupinsko delo, ki je zelo pomembno za varno in uspešno uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev.

Uspeh tečaja je rezultat predanega dela inštruktorjev, ki so svoje znanje in izkušnje nesebično prenašali na tečajnike. Njihova profesionalnost in strokovnost sta močno prispevali h kakovostni izvedbi usposabljanja. Posebna zahvala gre tudi pripadnikom iz drugih enot Slovenske vojske in zunanjim sodelavcem, ki so sodelovali pri izvedbi tečaja. Skupaj jim je uspelo pripraviti tečaj, ki ne le izpolnjuje, temveč presega pričakovanja. Tako so tečajniki pripravljeni na suvereno in odgovorno opravljanje ene najnevarnejših nalog – uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev.

Pri prenovi je sodelovala ekipa inštruktorjev, sestavljena iz pripadnikov Odreda za specialno podvodno delovanje, Voda za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev in poveljstva 430. mornariškega divizona. Pri izvedbi tečaja pa so sodelovale različne enote Slovenske vojske in civilne ustanove.

NAJPREJ SO SE NAUČILI TEORETIČNIH OSNOV

Tečaj, ki je trajal deset tednov, je obsegal sedem predmetov: tehnologijo eksplozivnih snovi, varnost pri delu z eksplozivnimi snovmi, normativne akte pri delu z eksplozivnimi snovmi, sredstva za

POD VRHOM SLOVENIJE ŽE 20 LET

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Borut Podgoršek

Letos mineva 20 let, odkar sta Slovenska vojska in Agencija Republike Slovenije za okolje podpisali dokument Program spremljanja vremena, strukture snega in plazov v visokogorju. Ta sporazum je Slovensko vojsko dejavno vključil v meteorološka opazovanja na najvišje ležeči meteorološki postaji v Sloveniji – na Kredarici, 2515 metrov nad morjem. Od takrat ima Slovenska vojska pomembno vlogo pri zagotavljanju nemotenega delovanja observatorija.

Meteorološka postaja na Kredarici deluje že od leta 1954, ko so bile opravljene prve meritve in vremenske napovedi. Gre za edino visokogorsko meteorološko postajo s stalno človeško posadko v Sloveniji, ki ima pomembno vlogo pri spremljanju vremena, podnebnih sprememb in lavinskih razmer. V zadnjih desetletjih se je pomen te postaje le še povečal. S sporazumom iz leta 2005 sta Agencija Republike Slovenije za okolje in Slovenska vojska formalizirali sodelovanje, ki je bilo leta 2010 še nadgrajeno. Takrat so v program vključili tudi spremljanje hidroloških, oceanografskih in lavinskih razmer ter preučevanje naravnih nesreč.

SLOVENSKA VOJSKA V SRCU VISOKOGORSKEGA OPAZOVANJA VREMENA

Na podlagi sporazuma Slovenska vojska trenutno zagotavlja tri meteorološke opazovalce, ki se na postaji izmenjujejo vsakih deset dni, odvisno od vremenskih razmer. Helikopterske posadke 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe s helikopterji Bell-412 in AS532 Cougar skrbijo za prevoze osebja in opreme ter dostavo živil, goriva in drugih nujnih potrebščin. Ob zaostrenih vremenskih razmerah, kot so močan veter in snežni meteži, lahko zamenjava posadke zamuja. »S Kredarice sem se domov vrnil celo po 25 dneh,« je o svojem najdaljšem bivanju na postaji povedal štabni vodnik Rado Jeklar, podčastnik meteorološki opazovalec iz 107. letalske baze.

Dnevne naloge meteoroloških opazovalcev so zahtevne in obsežne. Med četrto in 21. uro vsako uro ročno odčitavajo podatke o vremenu in jih posredujejo Agenciji Republike Slovenije za okolje. Podatki se deset minut po vsaki uri vključijo tudi v mednarodno izmenjavo meteoroloških podatkov. Kljub prisotnosti samodejne meteorološke postaje, ki podatke samodejno pošilja v Ljubljano, ostaja ročno opazovanje pomembno za beleženje pojavov, ki jih avtomatika ne zajame, kot so vrsta oblakov, količina oblačnosti, vidljivost, višina snežne odeje in baza oblakov.

Pomemben del dela opazovalcev je spremljanje snežne odeje in lavinskih razmer. Trikrat na dan merijo količino padavin in višino snega, vsak peti dan pa gostoto snežne odeje. Z opazovanjem snega prispevajo k delovanju službe za opazovanje plazov, zbirajo pa tudi vzorce padavin, ki Agenciji Republike Slovenije za okolje omogočajo določanje sestave vodika in kisika v vodi. Podatki s Kredarice so tako zelo pomembni za spremljanje podnebnih sprememb v visokogorju.

SLUŽBA Z NAJLEPŠIM RAZGLEDOM, VENDAR TUDI ZAHTEVNIMI RAZMERAMI

Delo na Kredarici zahteva iznajdljivost, prilagodljivost in vzdržljivost. Meteorološki opazovalci morajo obvladati različna področja, od meteoroloških meritev do vzdrževanja naprav, popravil električne opreme in oskrbe planinske koč. »Znati je treba vse. Nisi samo meteorolog. Delo je specifično, razmere pa zahtevne, vendar so meje med delom in življenjem

Vojska s helikopterji zagotavlja prevoze opazovalcev ter dostavo živil, goriva in nujnih potrebščin.

Kljub samodejnemu beleženju vremenskih podatkov ostaja ročno opazovanje zelo pomembno.

jasno določene,« je povedal štabni vodnik Rado Jeklar, ki je bil prvi pripadnik Slovenske vojske na Kredarici po podpisu sporazuma leta 2005. Dodal je, da so še posebej zahtevni trenutki, ko odpove agregat ali ko močan veter prepreči helikopterski prevoz, zaradi česar se nikoli, še posebej v zimskih mesecih, ne ve, kdaj bo mogoče oditi domov. Temu je prikimal tudi meteorolog Agencije Republike Slovenije za okolje Jože Senica, ki je tokratno izmeno na Kredarici preživel z Jeklarjem.

»Pripadnik Slovenske vojske, ki bi se zanimal za delo meteorološkega opazovalca na postaji Kredarica, ne potrebuje predhodnega meteorološkega znanja.

Na Agenciji Republike Slovenije za okolje opravi osnovno dvotedensko usposabljanje in se tam seznanijo z nalogami, instrumenti ter informacijskimi orodji opazovalca in strokovnim opazovanjem vremena,« je povedal poveljnik oddelka za meteorologijo v 107. letalski bazi stotnik Peter Lenarčič. Dodal je, da nadaljnje usposabljanje pred samostojnim delom poteka na postaji na Kredarici, kjer kandidat pod mentorstvom pridobiva izkušnje. »Delo meteorološkega opazovalca na gorski postaji je specifično – poznavanje oblakov se namreč razlikuje od opazovanj v nižinah, izvajajo se lavinske meritve o stanju snežne odeje. Zelo zaželeno so tudi gorniške izkušnje, saj delo in bivanje potekata tudi v najzahtevnejših razmerah, pri čemer se lahko pojavi celo potreba po pomoči pohodnikom,« je še povedal Lenarčič.

CELOVITA PRENOVA METEOROLOŠKE POSTAJE

Leta 2025 se začne obsežna prenova meteorološke postaje na Kredarici, ki bo trajala dve leti. Observatorij, ki od leta 1983 deluje v obstoječih prostorih, je postal energetsko in prostorsko neustrezen za opravljanje meteoroloških dejavnosti. Prenova bo vključevala uporabo sodobnih izolacijskih materialov, izboljšano stavbno pohoštvo, učinkovit sistem ogrevanja in energijsko posodobitev vseh sistemov. Nova zasnova bo omogočila pridobivanje energije iz obnovljivih virov, boljše zagotavljanje sveže vode in ustrezno odvajanje odpadnih voda. Glavni cilj prenove je zagotoviti primerne delovne in bivalne pogoje za meteorološke opazovalce ter omogočiti nemoteno delovanje postaje tudi v prihodnje. Prenova bo prav tako omogočila širši nabor meritev, pomembnih za spremljanje podnebnih sprememb.

V zadnjih dveh desetletjih sodelovanja med Slovensko vojsko in Agencijo Republike Slovenije za okolje se je meteorološka postaja na Kredarici uveljavila kot nepogrešljiv del visokogorskega okolja. Delo meteoroloških opazovalcev, njihova predanost in sposobnost prilagajanja zahtevnim razmeram zagotavljajo zanesljivost podatkov o vremenu in podnebnju. S prenovo postaje in posodobitvijo opreme se za Kredarico odpira novo poglavje, ki bo omogočilo še boljše razumevanje visokogorskih podnebnih procesov. Ostala bo pomembna točka za spremljanje vremenskih in podnebnih sprememb v Sloveniji ter simbol uspešnega sodelovanja med Agencijo Republike Slovenije za okolje in Slovensko vojsko.

TRADICIJA, TOVARIŠTVO IN PREIZKUS ZMOGLJIVOSTI

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Zvone Vrankar

Na zasneženih progah Pokljuke je 11. januarja potekala 52. tradicionalna tekma v patroljnem teku, posvečena spominu na bitko Cankarjevega bataljona v Dražgošah. Tekmovanje, ki ga je organizirala 1. brigada Slovenske vojske, je združilo pripadnike Slovenske vojske, Policije in Civilne zaščite. Ti so se pomerili v preizkusu telesne pripravljenosti, smučarskih veščin in ekipnega duha.

NA STARTU 49 SODELUJOČIH EKIP

Dogodek se je začel že 10. januarja s treningom, na katerem so se ekipe seznanile s progo in pogoji, ki so jih čakali naslednji dan na tekmovanju v patroljnem teku. Na startni liniji je stalo 49

ekip – 12 ženskih in 37 moških. Tekmovalci so morali na progah, dolgih šest kilometrov za ženske in 12 kilometrov za moške, pokazati vzdržljivost, natančnost ter timsko delo. Tekmovalna proga je potekala po trasi proge za biatlon in smučarski tek, delno pa tudi zunaj urejenih tekaških poti proti smučišču Viševnik, kjer so bile vnaprej pripravljene smučine za turno hojo. Tekmovanje v patroljnem teku ni samo tek na smučeh. Tekmovalci so namreč morali na progi opraviti tudi več zahtevnih nalog, kot so met šolske ročne bombe, streljanje z malokalibrsko puško, premagovanje ovir s plazenjem in prevoz ranjenca na nosilih. Prav tako je veljalo pravilo, da je morala ekipa progo preteči tako, da razdalja med prvim in zadnjim članom ni presegla 200 metrov, pri prehitevanju pa največ 50 metrov. Te aktivnosti so preizkušale fizično in psihično vzdržljivost ekip, obenem pa so poudarjale pomen sodelovanja ter ekipnega duha. Na tekmovanju tako ni bila pomembna le zmaga, temveč tudi utrjevanje prijateljskih vezi med različnimi uniformiranimi službami. Športni duh, medsebojno spodbujanje in vztrajnost so ustvarili izjemno vzdušje, ki ga ne bodo pozabili ne tekmovalci ne organizatorji.

NAJBOLJŠI MED NAJBOLJŠIMI

Po napetem dnevu so na stopničke pred vojaškim objektom Rudolfa

Badjura na Rudnem polju stopile najboljše ekipe. Doseženi časi ekip od starta do cilja so bili podlaga za razvrstitev. Čas ekip se je povečeval za kazenske pribitke, če je bila oprema med tekmovanjem pomanjkljiva, neustrezna ali izgubljena, prav tako za zgrešene strele na streljanju na tarče in zgrešene cilje pri metu bombe. V moški kategoriji je absolutno zmago slavila ekipa Specialne enote Generalne policijske uprave. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa Gorske reševalne službe Jezersko, na tretje pa ekipa 132. gorskega polka. Med ženskimi ekipami je blestela Športna enota Slovenske vojske, ki je premagala drugouvrščeno ekipo Jamarske reševalne službe in tretjevrščeno ekipo 10. izvidniškega bataljona.

Po koncu tekmovanja so udeležence

**Premagovanje
nizkih ovir
s plazenjem**

**Streljanje
z malokalibrsko
puško na
biatlonske tarče**

**Prevoz ranjenca
na nosilih**

nagovorili slavnostni gostje, minister za obrambo mag. Borut Sajovic, minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar in direktor Urada za operativno Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje Borut Horvat. V svojih nagovorih so poudarili pomen takih dogodkov ter izpostavili vrednote tovarištva in spoštovanja, ki jih taka tekmovanja krepijo. »Naj živijo sodelovanje, prijateljstvo, tovarištvo in enotnost,« je svoj nagovor sklenil minister za obrambo Sajovic. Tekmovanje v patroljnem teku na Pokljuki ni bilo zgolj športni dogodek, temveč tudi priložnost za počastitev zgodovinskih dogodkov, krepitev profesionalnih veščin in povezovanje med različnimi službami. Uspeh 52. izvedbe patroljnega teka potrjuje, da tradicija ostaja živa, udeleženci pa se bodo tega dogodka še dolgo spominjali.

PRILOŽNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE IN KARIERO V SLOVENSKI VOJSKI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je 16. in 17. januarja potekal 16. sejem izobraževanja in poklicev Informativa. Dogodek je obiskovalcem vseh starosti ponudil obsežno izbiro šolskih, študijskih in kariernih priložnosti. Na sejmu so možnosti štipendiranja, zaposlovanja in različnih oblik sodelovanja predstavljali tudi Slovenska vojska in sodelavci Uprave za obrambo Ljubljana. Izpostavili so, da je zanimanje med mladimi veliko, skoraj povsem zasedeni so tudi termini prihajajočih vojaških taborov za mlade. Sejem Informativa je obiskal tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki je poudaril, da je dogodek izjemna priložnost za mlade. »Spoznajo lahko številne možnosti za izobraževanje in kariero, hkrati pa dobijo vpogled v različne priložnosti, ki jih ponuja Slovenska vojska – perspektivne in raznovrstne poti za razvoj talentov,« je dejal minister.

Udeleženci sejma so spoznavali različne vojaške poklice in možnosti za sodelovanje s Slovensko vojsko.

Sejem Informativa vsako leto privabi številne dijake, študente in iskalce zaposlitve, ki želijo razširiti svoje znanje in možnosti za izobraževanje ter karierni razvoj. Letos so obiskovalci lahko spoznali več kot 300 različnih šolskih in študijskih programov ter se srečali z delodajalci, ki ponujajo štipendije, prakse, usposabljanja, projektno delo ali prvo zaposlitev. Med zaposlovalci se je predstavila tudi Slovenska vojska, ki je pred vhomom v dvorano organizirala taktično-tehnično postavitev. Obiskovalcem so predstavljali različne

poklice, od vezista do inženirja, ter razstavljali različna vozila in oklepnike. Mladi so lahko spoznali tudi napredno komunikacijsko in detekcijsko opremo ter oborožitev, ki jo uporabljajo vojski. V notranjosti je Uprava za obrambo Ljubljana organizirala stojnico, na kateri so obiskovalci lahko preizkusili streljanje s trenažno pištolo. Vojaški zdravstveniki so jim merili krvni sladkor in pritisk, predstavniki različnih rodov Slovenske vojske – od letalstva in mornarice do gardistov in vrhunskih športnikov – pa so jim predstavili delo ter način vojaškega življenja. Vodja Uprave za obrambo Ljubljana Polona Kosmač je povedala, da želijo mladim približati Slovensko vojsko ter jim predstaviti hvalevreden in časten poklic v službi domovine. »Na stojnici sodelujejo različne organizacijske enote Slovenske vojske, ki predstavljajo različne poklice. Obiskovalce seznanjamo z možnostmi sodelovanja s Slovensko vojsko, kot so služenje prostovoljnega vojaškega roka, udeležba na različnih taborih za mlade, vključitev v pogodbeno rezervo in možnosti prve zaposlitve. Prisotni so tudi predstavniki upravnega dela Ministrstva za obrambo, saj so zaposlitve na voljo tudi v civilnem delu. Raznolikost poklicev želimo čim bolj približati obiskovalcem sejma,« je pojasnila sogovornica. Opaža, da si mladi najbolj želijo socialne varnosti, dinamičnega dela, fleksibilnega

Pred dvorano so bila na ogled vojaška vozila.

delovnega časa in kakovostnih odnosov. Višina plače ni na prvem mestu, pomembna pa jim je možnost usklajevanja službe s prostim časom. Višji štabni vodnik Mitja Margon, podčastnik za pridobivanje kadra z Uprave za obrambo Ljubljana, je povedal, da mlade zanima tudi oborožitev, zato jim na sejmu predstavijo trenažersko pištolo, s katero lahko streljajo. »Vabimo jih tudi na taborne MORS in mladi, saj lahko tam pridobijo še boljše izkušnje vojaškega življenja in strelskega usposabljanja. Termini se že vztrajno polnijo, saj so tabori zelo priljubljeni,« je še dodal Margon.

ŠTIPENDIJE TUDI ZA POGODBENE REZERVISTE

Pomembna informacija za mlade so tudi možnosti štipendiranja, tako za dijake kot študente, ki so bile pred kratkim še razširjene. Štipendije lahko od tega šolskega leta pridobijo tudi tisti, ki se zavežejo, da bodo po opravljenem šolanju za pet let postali pripadniki pogodbene rezerve, in ne le tisti, ki se nameravajo zaposliti v stalni sestavi Slovenske vojske. Višina štipendije je za vse enaka. Med obiskovalci vojaške stojnice smo srečali dijaka srednje strojne šole Urbana Kotnika, ki je na sejmu prišel s sovrstniki z Raven na Koroškem. Urban je že štipendist Ministrstva za obrambo in namerava šolanje nadaljevati na Fakulteti za strojništvo. Njegove otroške sanje so postati pilot, zato se bo potegoval tudi za vojaško pilotsko štipendijo. Na sejmu je sodelovala tudi dijakinja srednje turistične šole Loti Mušinič, ki je že bila na taboru MORS in mladi, nad katerim je bila navdušena. »Zelo sem se ujela z udeleženci, čeprav na začetku nisem poznala nikogar. Vojaške vsebine so me navdušile. V prihodnosti nameravam služiti vojaški rok, potem pa se bom dokončno odločila, ali se zaposliti v Slovenski vojski ali z njo sodelovati na drug način,« je povedala dijakinja z Gorenjskega.

LOTI MUŠINIČ

»V prihodnosti nameravam služiti vojaški rok, potem pa se bom odločila, ali se zaposliti v Slovenski vojski.«

URBAN KOTNIK

»Moje otroške sanje so postati pilot, zato se bom potegoval tudi za vojaško pilotsko štipendijo.«

KOLEKTIVNA OBRAMBA NATA

BESEDILO mag. Renata Vertovšek

FOTO Nato

Nato, vojaško-politično zavezništvo, je bistven in nepogrešljiv čezatlantski forum za posvetovanje, usklajevanje ter ukrepanje v zadevah, povezanih z individualno in kolektivno obrambo zaveznic. Za majhno državo, kot je Slovenija, je članstvo v Natu pomemben in najvišji garant obrambe, odločitev za članstvo pa se je izkazala za vitalno z vidika zagotavljanja obrambe ter razvoja države in družbe. Strateški koncept Nata 2022 poudarja potrebo po bistveni krepitvi odvratanja in obrambe, kar je temelj zaveze iz 5. člena Severnoatlantske pogodbe in zagotavlja kolektivno obrambo, ki temelji na 360-stopinjskem pristopu. Vprašanje, kaj pomeni izvrševanje določil Severnoatlantske pogodbe, predvsem njenega 5. člena, je z vidika skoraj že tri leta trajajoče vojaške agresije Rusije na Ukrajino znova zelo aktualno.

ZGODOVINSKI POMEN KOLEKTIVNE OBRAMBE

Sposobnost obrambe in odvratanja je temelj Nata. Za boljše razumevanje koncepta 5. člena Severnoatlantske pogodbe si osvežimo spomin na okoliščine njegovega nastanka, ki so z vidika aktualnih varnostnih razmer kot nekakšen déjã vu v sodobni različici. Prvotni glavni razlog za ustanovitev Nata 4. aprila 1949 z dvanajstimi ustanovnimi članicami je bil odziv na glavno grožnjo, ki jo je po drugi svetovni vojni predstavljala Sovjetska zveza. Vojna je Evropo namreč zaznamovala z uničujočimi gospodarskimi in socialnimi posledicami ter občutkom negotovosti, ki ga je še zlasti na osvobojenih ozemljih s svojo vse bolj trdo politiko prinašala takratna Sovjetska zveza. Posledice druge svetovne vojne so tako pomembno vplivale na razvoj zavezništva in se kažejo tudi v Severnoatlantski pogodbi: omejevanje sovjetskega ekspanzionizma, preprečevanje oblikovanja novega regionalnega militarizma in posledično pomoč pri političnem povezovanju evropskih narodov. Pri tem so določila 3., 4. in 5. člena zelo pomembna, saj prispevajo k medsebojni pomoči ter kolektivni obrambi zaveznic. Tretji člen državam članicam nalaga, naj vzdržujejo in razvijajo svojo individualno in kolektivno sposobnost upiranja oboroženemu napadu, obravnava pa tudi vojaško sodelovanje med zaveznicami. Na podlagi 4. člena se skliče sestanek Severnoatlantskega sveta, kadar zaveznica ali skupina zaveznic zazna grožnjo ozemeljski celovitosti, politični neodvisnosti ali varnosti katere koli zaveznice Nata. Koncept kolektivne obrambe Nata, utemeljen v 5. členu, pa je temeljni kamen zavezništva in zagotavlja vzajemni kolektivni zaščitni pakt za vse njegove članice. Usmerjen je v odzivanje na zunanje grožnje in temelji na načelu vsi za enega, eden za vse. Peti člen je utemeljen na 51. členu Ustanovne listine Združenih narodov, ki daje mednarodnopravno legitimiteto kolektivni (samo)obrambi zaveznic. Ob oboroženem napadu na eno ali več držav članic Nata v Evropi ali Severni Ameriki bodo vse zaveznice pomagale napadeni državi, tudi z uporabo oborožene sile, da bi obnovile in ohranile varnost severnoatlantskega območja. Natova kolektivna obramba je ena in nedeljiva, odvratanje groženj ter obramba pa temeljita na solidarnosti in enotnosti vseh zaveznic.

V odgovor na ustanovitev Nata so maja 1955 takratna Sovjetska zveza in sedem srednje- in vzhodnoevropskih držav podpisale Varšavski pakt, pogodbo o kolektivni obrambi, ki je bila ideološko nasprotje in je predstavljala protiutež Natu. Čeprav so razpad nekdanje Sovjetske zveze, konec hladne vojne in

obdobje detanta nakazovali, da zavezništvo in njegove zaveznice ne bodo več soočeni z vojaško grožnjo velikega obsega, in se je v ospredje postavljalo vprašanje, ali je 5. člen preživel svojo uporabnost ter ali je obstoj Nata še nujen, so nadaljnji zgodovinski dogodki le utrdili pomen zavezništva.

POMEN AKTIVACIJE 5. ČLENA

Zavezanost 5. členu pomeni, da se vsaka članica Nata zaveda, da bo ob oboroženem napadu na eno izmed članic zavezništva to nasilno dejanje obravnavala kot oborožen napad na celotno zavezništvo. To pomeni, da je vsaka članica Nata dolžna sprejeti ukrepe, za katere meni, da so potrebni za pomoč napadeni zaveznici. Vendar pa razglasitev 5. člena Severnoatlantske pogodbe – tj. sprejetje konsenza na Severnoatlantskem svetu o aktivaciji 5. člena – ne pomeni, da je država avtomatsko v vojni z agresorjem. To ostaja suverena odločitev vsake posamezne članice. Čeprav se pogosto domneva, da ima sklicevanje na 5. člen zgolj vojaške posledice, besedilo v Severnoatlantski pogodbi navaja le, da bodo članice Nata napadeni zaveznici pomagale s takimi ukrepi, za katere menijo, da so potrebni, vključno z uporabo oborožene sile. Zavezništvo se lahko odzove tudi z nevojaškimi instrumenti moči, kot so gospodarski, politični in drugi odvratalni ter obrambni ukrepi. Ob aktivaciji 5. člena lahko zaveznice Nata zagotovijo katero koli obliko pomoči in podpore, za katero ocenijo, da je potrebna za odziv na razmere. Vsaka država se pri tem posvetuje z drugimi članicami in upošteva, da je končni cilj obnovitev ter ohranitev varnosti severnoatlantskega območja. Določitev ukrepov za odziv na določene razmere soglasno sprejme Severnoatlantski svet. Od posamezne zaveznice se pričakuje prispevek v okviru zavezniških ukrepov, skladno z njenimi zmoglostmi. Tako zaveznice individualno izkazujejo svojo podporo in pomoč ogroženi članici, kar je skladno z načeli nedeljive varnosti, solidarnosti in neomajne zavezanosti k medsebojni obrambi. To je tudi temelj zavezništva, kot je predvideno v 5. členu Severnoatlantske pogodbe.

KOLEKTIVNA ODLOČENOST ODVRATANJA IN OBRAMBE TUDI BREZ AKTIVACIJE 5. ČLENA

Na vrhu Nata leta 2024 so voditelji vlad in držav v okviru Washingtonske deklaracije

V Natovi bojni skupini na Slovaškem od leta 2022 deluje tudi Slovenska vojska.

ponovno potrdili odločno zavezanost k medsebojni obrambi in zaščiti vsakega centimetra zavezniškega ozemlja, skladno s 5. členom Severnoatlantske pogodbe. V deklaraciji je izpostavljeno, da je ruska obsežna vojaška agresija na Ukrajino porušila mir in stabilnost na evro-atlantskem območju ter resno ogrozila globalno varnost. Rusija ostaja najpomembnejša in najbolj neposredna grožnja varnosti zaveznic. Poleg tega pa je terorizem v vseh svojih oblikah in manifestacijah opredeljen kot najneposrednejša asimetrična grožnja varnosti državljanov, mednarodnemu miru in blaginji. Grožnje, s katerimi se spoprijemajo zavezništvo in njegove članice, so globalne in medsebojno povezane.

Zaveznice bodo zato še naprej zagotavljale kolektivno obrambo pred vsemi grožnjami in iz vseh smeri, pri čemer bodo sledile 360-stopinjskemu pristopu. Tako bodo izpolnjevale tri temeljne naloge Nata: odvratanje in obrambo, preprečevanje in upravljanje kriz ter kooperativno varnost. Skupne vrednote, ki povezujejo zavezništvo, so svoboda posameznika, človekove pravice, demokracija in pravna država. Zaveznice bodo še naprej spoštovale mednarodno pravo ter cilje in načela Ustanovne listine Združenih narodov ter si prizadevale za ohranjanje mednarodnega reda, temelječega na pravilih.

Nato bo ostal najmočnejše obrambno zavezništvo v zgodovini, ustanovljeno za ohranjanje miru, ter se bo enotno in solidarno spoprijemal z brutalno agresijo na evropski celine. Njegova odvratalna in obrambna drža bo še naprej temeljila na ustrezni kombinaciji jedrskih, konvencionalnih in raketnih obrambnih zmogljivosti, ki jih dopolnjujejo vesoljske in kibernetске zmogljivosti. Nato bo vojaške in nevojaške instrumente moči uporabljal sorazmerno, usklajeno in integrirano, pri čemer bosta njegova cilja odvratanje vseh groženj zavezniški varnosti ter odzivanje na izzive v času, na način in v domeni po lastni izbiri. Vendar pa ukrepi kolektivne obrambe niso omejeni na aktivacijo 5. člena Severnoatlantske pogodbe, kot se je zgodilo 11. septembra 2001.

Tudi brez aktivacije 5. člena je Nato v zadnjih letih izvedel največjo okrepitev odvratanja in kolektivne obrambe. Intenzivno uresničuje zaveze z vrhov v Madridu leta 2022, Vilni leta 2023 in Washingtonu leta 2024. Ker ne more izključiti možnosti napada na suverenost in ozemeljsko celovitost zaveznic, je okrepil odvratalno in obrambno držo, da bi morebitnemu nasprotniku onemogočil kakršno koli možnost za agresijo ter preprečil tudi druge strateške šoke in izzive v vseh domenah in v več strateških smereh na evro-atlantskem območju. Na vzhodnem in južnem krilu je Nato razporedil bojno pripravljene sile velikosti brigad, okrepil prednjo obrambo in povečal sposobnost hitrega odziva na ogroženost katere koli zaveznice. Sprejete so bile tudi nove generacije obrambnih načrtov, tako imenovane družine načrtov, ki zavezništvu omogočajo učinkovito odvratanje in obrambo pred katerim koli potencialnim nasprotnikom, tudi v kratkem času ali brez predhodnega opozorila. Poleg tega so se države članice zavezale k zagotavljanju sil visoke pripravljenosti v vseh domenah, vključno z robustnimi in agilnimi zavezniškimi odzivnimi silami. Mirnodobnih varnostnih zagotovil zavezništva je deležna tudi Slovenija, saj ji Nato že v mirnem času varuje zračni prostor ter pomaga pri spremljanju in ugotavljanju kršitev zračnega prostora.

REVITALIZACIJA 5. ČLENA

Medtem ko se je Evropa prepuščala vplivu detanta po koncu hladne vojne in so bile investicije v obrambne zmogljivosti zmanjšane na minimum, pa Rusija ni nikoli opustila svojih teženj po preoblikovanju evropske varnostne arhitekture. Te so se kazale v hibridnih aktivnostih, kot so bili kibernetски napadi leta 2007 v Estoniji in leta 2008 v Gruziji, ter so se stopnjevale z ruskimi »malimi zelenimi možmi« in nezakonito aneksijo ukrajinskega Krima leta 2014. Najbolj izrazita eskalacija pa je bila vojaška agresija na Ukrajino februarja 2022. Poleg tega Rusija od takrat izvaja tudi redne in vztrajne (ne)namerne kršitve zavezniškega prostora. Mednje spadajo padci brezpilotnih letalnikov v Romuniji, na Hrvaškem in Poljskem, poškodbe plinovoda v Severnem morju, pretrganje podvodnih telekomunikacijskih kablov, kar je imelo posledice za Nemčijo, Litvo, Finsko, Švedsko in druge zaveznice, in ne nazadnje ruske vohunske aktivnosti, ki so bile odkrite tudi v Sloveniji. Poleg tega Rusija izvaja provokativne vojaške aktivnosti v bližini meja Nata, vključno z obsežnimi in nenadnimi vojaškimi vajami, ki ogrožajo varnost evro-atlantskega območja ali vplivajo nanjo. Dodaten destabilizacijski učinek na kohezijo in enotnost zavezništva imajo tudi ciljno usmerjene hibridne aktivnosti in kampanje. Te vključujejo

kibernetska in dezinformacijska orodja, od spodkopavanja volitev, vmešavanja v politično odločanje, razdora kohezivnosti do poglobljanja dvoma o demokratičnih procesih in vrednotah. Zaveznice sicer imajo možnost kolektivne pomoči in obrambe zaveznic tudi v primerih kibernetskega in hibridnega vojskovanja, katerih učinki so primerljivi z oboroženim napadom. Ob tem je treba izpostaviti, da so take aktivnosti težko določljive in pripisljive konkretnim akterjem, saj se izvajajo v sivi coni, na meji zakonitosti in pod pragom oboroženega spopada. Posredniki ali nedržavni akterji, ki opravljajo tako imenovano umazano delo, pa še dodatno otežujejo kolektivno odločanje o zakonitih in sorazmernih protiukrepih držav ali zavezništva.

Na vrhu Nata v Walesu leta 2014 so se voditelji držav in vlad odločili, da bo kibernetska obramba postala del kolektivne obrambe, na vrhu v Varšavi 2016 pa so določili kibernetski prostor za četrto operativno domeno vojskovanja. Na zasedanju voditeljev v Bruslju leta 2021 so prepoznali, da lahko zlonamerni kibernetski napad sproži Natov kolektivni odziv skladno s 5. členom Severnoatlantske pogodbe. Podobno so se voditelji držav in vlad na vrhu Nata v Bruslju leta 2018 prvič politično zavezali, da lahko 5. člen velja tudi v primeru oboroženega napada v kateri koli fazi hibridne kampanje. Zavezo so potrdili in okrepili tudi na vseh naslednjih vrhunskih zasedanjih. Z razvojem sodobnih in naprednih tehnologij ter razglasitvijo veselja kot nove operativne domene leta 2019 in uvedbo multidomenskega delovanja oboroženih sil se je uporabnost 5. člena razširila tudi na vesoljsko področje. V komunikaciji z vrha Nata v Bruslju leta 2021 je zapisano, da napadi v vesolje, iz vesolja ali znotraj njega predstavljajo jasen izziv za varnost zavezništva. Ti napadi lahko ogrozijo nacionalno in evro-atlantsko blaginjo, varnost in stabilnost ter so lahko za sodobne družbe enako škodljivi kot konvencionalni napad. Tak napad bi lahko vodili do uporabe 5. člena, vendar bi Severnoatlantski svet odločal o uporabi tega člena za vsak primer posebej.

DOSEDANJE AKTIVACIJE 4. IN 5. ČLENA

Načelo 5. člena presega zgolj oborožene napade na zavezništvo, saj so bili ukrepi kolektivne obrambe in varnostnih zagotovil večkrat sprejeti kot posledica posvetovanj v okviru aktiviranega 4. člena. Na ta člen se lahko sklicuje vsaka članica (ali skupina zaveznic) Nata, kadar se počuti ogroženo oziroma meni, da je ogrožena njena ozemeljska celovitost, politična neodvisnost ali varnost. Aktivacija 4. člena sproži postopek posvetovanja med državo članico (ali državami članicami) in Severnoatlantskim svetom, najvišjim organom odločanja v Natu, ki vprašanje obravnava prednostno in takoj. Postopek posvetovanja lahko vodi do skupne odločitve oziroma skupnega ukrepanja ali odzivanja v imenu zavezništva. Ne glede na scenarij so zaveznice spodbujene, da se odzovejo na razmere, na katere jih opozori ena izmed zaveznic. Od ustanovitve Nata leta 1949 je bil 4. člen aktiviran le sedemkrat. Turčija je to možnost izkoristila največkrat, med drugim leta 2003 zaradi oboroženega konflikta v Iraku, leta 2015 po terorističnih napadih na njenem ozemlju, da je seznanila zaveznice o sprejetih samoobrambnih ukrepih, in dvakrat leta 2012 zaradi incidentov, povezanih s sirske državljansko vojno. Oktobra 2012, ko so bili zaradi sirskega obstreljevanja med nadaljevanjem državljanske vojne v sosednji državi ubiti trije turški državljani, so se zaveznice po posvetovanju odločile, da Nato namesti rakete Patriot za zaščito in obrambo turškega prebivalstva ter ozemlja. Severnoatlantski svet je na podlagi aktiviranega 4. člena zasedal tudi po tem, ko so septembra 2020 v Siriji prosijske vladne sile ubile 33 turških vojakov. Generalni sekretar Nata je takrat v svoji izjavi obsodil sirske režim in njegove zavezniške ruske sile zaradi izvajanja neselektivnih zračnih napadov.

Po ruski nezakoniti aneksiji Krima leta 2014 je Poljska sprožila posvetovanja v okviru 4. člena, kar je privedlo do odločitve o okrepitevi varnostnih zagotovil vzhodnim zaveznicam. Marca 2022, po ruski vojaški invaziji na Ukrajino

24. februarja, pa se je na 4. člen sklicevalo osem zaveznic – Bolgarija, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška. Voditelji vseh članic Nata so ponovno potrdili svojo zavezanost tudi 5. členu. Na podlagi sestanka so članice Nata izvedle dodatne obrambne napore v najvzhodnejše in južne zaveznice, izmed katerih imajo nekatere skupno mejo z Ukrajino. Ker Ukrajina ni članica Nata, zavezništvo ni dolžno zaščititi njene ozemeljske celovitosti v skladu s 5. členom. Kljub temu Nato in njegove zaveznice Ukrajini pomagajo kot partnerici, saj je njena varnost za njih zelo pomembna. Zavezništvo podpira ukrajinsko neodtujljivo pravico do samoobrambe in izbire svoje varnostne ureditve, vključno z možnostjo članstva v Natu. Odnosi med Natom in Ukrajino segajo v zgodnja devetdeseta leta prejšnjega stoletja in so se razvili v eno najtesnejših partnerstev Nata. Po ruski invaziji leta 2022 so Nato in zavezniki zagotovili podporo brez primere, tako politično, humanitarno, gospodarsko kot materialno. Med zaveznicami, ki prispevajo k pomoči Ukrajini, je tudi Slovenija, ki bo državi pomagala, dokler bo potrebno in skladno s svojimi zmoglostmi.

Konec decembra 2024 je generalni sekretar Nata napovedal okrepitev prisotnosti zavezništva v Baltskem morju zaradi naraščajočih hibridnih aktivnosti na tem območju. Vsak incident v Baltskem morju lahko potencialno vodi v naslednjega, zato je nujen celovit in kolektiven

odziv Nata. Že samo sklicevanje na 4. člen daje jasen signal, da Nato jemlje situacijo resno. Posvetovanja v okviru 4. člena lahko služijo tudi kot pripravljalna faza pred morebitno aktivacijo 5. člena, ki je zaveza h kolektivni obrambi, vendar se lahko zavezniški odziv v primeru napada presenečenja zgodi neposredno. Tako Nato ohranja izjemen odvrtačni učinek na morebitne agresorje. Nato je 5. člen prvič in edinkrat v zgodovini zavezništva aktiviral po napadih Al Kaide na Združene države Amerike 11. septembra 2001. Nato je takrat pokazal solidarnost z Združenimi državami Amerike, obsodil teroristične napade na to državo in se dejavno vključil v boj proti terorizmu. Zavezništvo je začelo svoje prve operacije zunaj evro-atlantskega območja in izvedlo daljnosežno preoblikovanje svojih zmogljivosti.

KOMPLEMENTARNOST 3. IN 5. ČLENA

Pravična delitev bremen je temelj kohezije, solidarnosti, verodostojnosti in sposobnosti zavezništva ter njegovih članic, da izpolnijo svoje zaveze iz 3. in 5. člena Severnoatlantske pogodbe. Najpomembnejši element te delitve je zavedanje, da smo kolektivno močni le toliko, kolikor je močan vsak posamezni člen oziroma posamezna zaveznica. Kolektivna moč in obramba temeljita na individualni moči in obrambi, pri čemer je 5. člen neločljivo povezan s 3. členom. Ta

Severnoatlantski svet je glavni politični organ za sprejemanje odločitev Nata.

zaveznicam nalaga, da vzdržujejo in razvijajo svoje individualne in kolektivne sposobnosti za zoperstavljanje oboroženemu napadu.

To pomeni, da mora vsaka zaveznica prispevati svoj sorazmerni in pravični delež h kolektivni obrambi in odvrtačnim prizadevanjem. Prispevek vključuje vojaške zmogljivosti, opremo in oborožitev, neprekinjene ter stabilne vire financiranja, kar pomeni ustrezno raven obrambnih izdatkov, in kadrovske popolnitev zavezniških struktur ter zagotavljanje deklariranih sil za skupna odvrtačna in obrambna prizadevanja. Prvi pogoj za učinkovito kolektivno obrambo je individualna obrambna pripravljenost in odpornost vsake zaveznice. Ta mora biti na taki ravni, ki omogoča izvajanje samopomoči in kredibilno pomoč drugim zaveznicam.

Za zgled pri tem lahko služita zadnji pristopnici v Nato, Finska in Švedska. Nekdaj nevtralni državi sta zaradi dolgoročne blaginje in razvoja ter obstoja svojih držav varnost in obrambo postavili na prvo mesto. Njuna odločitev za članstvo v Natu je bila strateška, čeprav je mnoge presenetila. Obe državi sta se pravočasno prilagodili novi varnostni situaciji po ruski agresiji na Ukrajino. Finska z več kot 1300 kilometrov dolgo mejo z Rusijo in Švedska sta kljub močnim oboroženim silam, odpornim ter robustnim civilnim zmogljivostim in odlično delujočemu sistemu celovite ali totalne obrambe v članstvu v Natu prepoznali dodano vrednost. S članstvom v Natu sta pridobili najvišje kolektivno varnostno zagotovilo, ki ga zagotavlja 5. člen Severnoatlantske pogodbe.

SKLEP

Kolektivni ščit Nata za pomoč pri obrambi in samoobrambi zaveznice ter zavezniškega ozemlja ali prostora se nenehno širi in prilagaja spremembam v varnostnem okolju, multipolarnosti mednarodnih odnosov ter razvoju novih tehnologij. O tem, kaj je oborožen napad ali napad s takim učinkom, ki bi pomenil aktivacijo 5. člena, odločajo članice Nata s konsenzom, in ne preglasovanjem. Vendar je hkrati zelo pomembno, da posamezne zaveznice okrepijo svojo pripravljenost in zadostno investirajo v vzpostavitev lastnih sil in zmogljivosti ter odpornost države in družbe. Le tako lahko prispevajo h krepitvi in nezlomljivosti kolektivne verige zavezništva.

Imeti lastno državo je privilegij, ki vključuje tudi odgovornost na varnostnem in obrambnem področju. Za Slovenijo kot majhno državo je članstvo v Natu leta 2004, skupaj z vstopom v Evropsko unijo istega leta, pomenilo uresničitev ključnega zunanjepolitičnega cilja in pomemben dosežek. Samo z lastnimi zmogljivosti Slovenija ne bi mogla v taki meri zagotavljati nacionalne varnosti in obrambe, kot ji to omogoča članstvo v zavezništvu. Trenutne zaostrene svetovne varnostne razmere vse bolj potrjujejo pravilnost te strateške odločitve. Članstvo v elitnem kolektivnem klubu, ki zagotavlja obrambni dežnik, pa prinaša tudi odgovornost do varnosti drugih zaveznic. Morda bi se tudi Slovenija tega morala boga zavedati. Trenutna varnostna situacija v svetu in vojna v Evropi narekujejo, da je treba varnost in mir postaviti na prvo mesto. Zato je toliko bolj pomembno, da članice Nata okrepijo zaznavanje groženj, izvajajo strokovne presoje za podporo odločevalcem, spodbujajo notranjo kohezivnost prebivalstva, opolnomočijo družbeno zavedanje ter krepijo politično voljo za sprejemanje pravih odločitev v dobro države in družbe.

Čeprav je 5. člen ostal skoraj nedotaknjen, to le potrjuje, da odvrtačni učinek Nata deluje, člen pa ostaja najvišji garant varnosti, ki zaveznicam omogoča ukrepanje v skrajnih situacijah.

VIRI IN LITERATURA zaradi obsežnosti niso objavljeni, hrani jih avtorica besedila.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

									APOTEKA	NAJVÍŠJA GORA V TURČI	MESTO OB RENJU PRI FRANK-FURTU	BRANKO ZAVRŠAN	KOS CELOTE	AMERIČAN (POSMEH.)
								ENAJSTA GRŠKA ČRKA						
								HURIKAN, ORKAN						
								NEMŠKI NOGO-METAŠ HAVERTZ			LITU			
								INDUSKI VODNI BIVOL				OTOK V NOTRANJH HEBRIDH, ŠKOTSKA	ŠKOTSKA RODOVNA SKUPNOST	
								ZADNJI DEL STOPALA						
▷														
Avbr. Milovanović, NAJETO PERO	SLOVENSKI PESNIK (DRAGOTIN)	MOČ NA DELOVANJE	TROPSKA PAPIGA	LUTECU	KOS LESA, TRSKA	STARI DEL MARBORA BELI ŠPORT				POMEMBNA ZACMBA				
										ENOLIČ-NOST				
KAKOVOST										POJAV NA TEKOCINI				
										ČRNILLO (LJUDSKO)				
CEVKA ZA KEMIČNE POSKUSE										TROPSKI PTIČ				
										OBLIKA SOCVETJA				
SPODNJI DEL PROSTORA				ENOJKA						DEL KNJIGE			AMERIŠKI GENERAL (LAURIS)	ISLAMSKI TEOLOG
				RUS. SKLAD. (ALEKSANDER)						PESNICA MILČ				
TITAN			FILM Z J. TRAVOLTO											
			ZAVITO PECIVO											
NAŠ DENAR					IT. OPERNA PEVKA (RENATA)							OTON JUGOVEC		
					ZAČETEK							KRMNA RASTLINA		
	AMERIŠKI PISATELJ TWAIN	ŠVIC. SMUČ. KAELIN				EVA LONGORIA				OKRASNA CVETLICA				
	NOR. PISATELJ DUUN					KIT UBJALEC				KRAJ PRI KOBARIDU				
PRŽGANA STEKLENICA Z BENCINOM										MESTO V ITALIJ, TRESTE				
										KATRAN				
KIPAR ZAHARIAS												ATLET BOLDON		
						ŽOGA ZUNAJ IGRISČA						RADO MURNK		
						ALEŠ ČAR								
GUMICA ZA BRISANJE										MANJŠA AFRIŠKA DIVJA MAČKA				
PROSTAK										VOJSKA				

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
ŽELIMO VAM MIRNO IN VARNO NOVO LETO.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Peter Lipovšek**, Miličinskega ulica 13, 3000 Celje,
- ▶ **Marjeta Perko**, Lom pod Storžičem 79, 4290 Tržič,
- ▶ **Lana Kobal**, Oš Oskarja Kovačiča Škofije (knjižnica), Spodnje Škofije 40d, 6281 Škofije.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilno rešitev tokratne križanke nam pošljite do srede, **12. februarja 2025**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov urednistvo.sv@mors.si.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

DRZNIMO SI ZAZRETI VASE

Bolj ali manj pogumno smo zakorakali v novo leto – leto novih izzivov, priložnosti ter možnosti za karierno in osebnostno rast. Po lepo in doživeto preživetih praznikih, ko se zdi, da se je čas za trenutek ustavil, nenadoma pademo

v resničnost januarja. Ta v nasprotju z mesecem poprej ne prinaša nobene umiritve, postanka ali refleksije. Zdi se, kot da se teža in odgovornost vseh odločitev, ki jih moramo sprejeti, teža vseh bolj ali manj urejenih odnosov doma in na dolžnosti ter vsa odgovornost pri nenehnem izboljševanju, urjenju in ne nazadnje svetosti zgrnejo na naša – še od prejšnjega leta utrujena – ramena. In čeprav drži, da je treba včasih stisniti zobe ter vztrajati, in v vojski naj bi to vedeli, ter da nas vse, kar nas ne uniči, okrepi, pa je kljub temu nujno, da si sredi hitenja in pogosto brezglavega tekanja vzamemo čas za tišino. V tišini lahko premislimo sebe in prisluhnemo Bogu – usmerjevalcu in načrtovalcu našega življenja in dela. Brez tega naše življenje pogosto ostane prazno, naša prizadevanja pa jalova. Živeti zgolj ta trenutek in za nekaj kratkih let je preprosto premalo. Zato vas vabim, da med januarskim hitenjem vsi nekoliko postojimo, se zazremo vase, uzremo v sebi sled Presežnega, premislimo in šele nato načrtujemo svoj naslednji korak.

Jakob Piletič, VVIK

Zgodovinarja Wendy Z. Goldman in Donald Filtzer v monografiji *Fortress Dark and Stern* na podlagi na novo odkritih arhivskih virov in osebnih pričevanj predstavljata zgodovino ruskega zaledja po nemški invaziji 22. julija

Prebrali smo knjigo FORTRESS DARK AND STERN

THE SOVIET HOME FRONT
DURING WORLD WAR II

Wendy Z. Goldman & Donald Filtzer

1941. V Sovjetski zvezi se je z njo začela totalna vojna, v kateri so mobilizirali vse proizvodne in delovne vire za potrebe oskrbe Rdeče armade. Avtorja dogajanje opisujeta kronološko, z vidika državnih ukrepov in prizadevanj civilnega prebivalstva, ki je na domači fronti storilo vse, da bi oborožilo, opremilo, obleklo ter nahranilo oborožene sile.

Izhodišče za mobilizacijo domače fronte je bila Stalinova odločitev o evakuaciji vitalne industrije, zlasti rudnikov, železarske in jeklarske industrije, kmetijstva, komunikacij, infrastrukture in milijonov delavcev z ogroženih zahodnih območij globoko v zaledje. V enem največjih vojnih podvigov so razstavili in evakuirali tovarne, preselili zaloge hrane ter prebivalstvo več tisoč kilometrov daleč za Ural, v Srednjo Azijo in Sibirijo, kjer so zgradili nova industrijska središča. Mobilizacijo domače fronte so podprli državni ukrepi za evakuacijo in racioniranje ter mobilizacijo delovne sile, javnega zdravja in propagande.

Avtorja v knjižnem delu opišeta evakuacijo več kot 2000 tovarn in 25 milijonov ljudi, ki je potekala po železnici. Med evakuiranimi so bili delavci, ženske, mladostniki, kmetje, starejši, zaporniki in deportiranci. Posebno pozornost posvetita njihovim težkim delovnim in življenjskim razmeram. Mnogi niso zdržali transporta, obremenitev dvanajsturnega delovnika in vojaške discipline. Kljub temu je večina prenašala lakoto, epidemije in težke življenjske razmere, oskrbovala Rdečo armado in na domači fronti ustvarila gospodarski čudež. Po tem, ko je Rdeča armada poleti 1942 na osvobojenih ozemljih razkrila posledice nacističnega uničevanja, krutosti in genocida, se je povezava med prizadevanji domače fronte v zaledju ter vojaškimi zmagami na bojišču še utrdila.

Ana Brodnik, KIZC

NA IGU NOVA GENERACIJA POKLICNIH GASILCEV

BESEDILO Petra Apšner, FOTO Bruno Toič

V Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu se je 6. januarja z uradnim nagovorom začelo usposabljanje 32. generacije kandidatov za poklic gasilca. 42 tečajnikov bo do konca junija na intenzivnem usposabljanju pridobilo potrebno znanje in veščine, na koncu pa jih čaka zaključna izpitna vaja.

32. generacija kandidatov, tokrat izključno moških, je začela usposabljanje za poklic gasilca. V uvodnem nagovoru jih je pozdravil vodja Gasilske šole Aleš Cedičnik. Zbrane so ob tej priložnosti nagovorili tudi direktorica Urada za preventivo, usposabljanje in načrtovanje Olga Andrejek, častni poveljnik Gasilske zveze Slovenije Matjaž Klarič, Andraž Šifrer iz Združenja slovenskih poklicnih gasilcev in minister za obrambo mag. Borut Sajovic. Dogodek je zaznamovalo skupno sporočilo vseh govorcev o pomenu predanosti, tovarištva in spoštovanja – vrednot, ki so temelj gasilske službe. Pred udeleženci je zahtevno šestmesečno usposabljanje, ki jih bo pripravilo na odgovorno in pomembno delo v gasilski službi. Več o usposabljanju 32. generacije si boste lahko prebrali v prihodnji številki Revije Slovenska vojska. Vabljeni k branju.

OBVESTILO NAŠIM UPOKOJENIM SODELAVKAM IN SODELAVCEM

Na Ministrstvu za obrambo cenimo delo, ki ste ga številni med vami v skupno dobro opravljali zelo predano. Pri tem ste pridobili veliko znanja in dragocenih izkušenj. Zato si želimo, da ostanete pomemben del naše skupnosti in da negujemo dobre medsebojne odnose.

Skladno z Zakonom o varstvu osebnih podatkov se lahko na vas obračamo oziroma vam pošljamo vabila na različne dogodke in srečanja le na podlagi vašega pisnega soglasja. Zato vas prosimo, da izpolnite soglasje, ki ga najdete na spletnem naslovu <https://postanivojak.si/kariera-vojaka> pod naslovom **Ohranjanje stika z Ministrstvom za obrambo po upokojitvi**, in nam ga pošljete na naslov **Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana**.

Da bi informacija dosegla čim širši krog naših upokojenih sodelavk in sodelavcev, vas vljudno prosimo, da o potrebnem pisnem soglasju obvestite tudi bivše sodelavke in sodelavce, s katerimi ohranjate stike.

Hvala za vaše razumevanje in podporo. Veselimo se priložnosti za skupna srečanja in vam želimo vse dobro.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI, OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik in Petra Apšner

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 8000 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij ne vračamo.

Naslednja številka izide 24. februarja 2025

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je članica Evropskega združenja vojaških novinarjev (EMPA).

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA

ŽELIMO VAM VELIKO ZANIMIVEGA BRANJA.

Uredništvo
Revije Slovenska vojska

SPREMLJAJTE
NAS TUDI NA
SPLETU IN
DRUŽBENIH
OMREŽJIH.

[www.gov.si/drzavni-organi/
ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/](http://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/)

Revija Slovenska vojska

revijasv